BONDIA® ARUBA

Diasabra 7 di Juni 2025 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

E

Drecha parlamento so, o...
Drecha gobernacion tambe...

Pagina 5

Keto bay CAft falta informacion di e desaroyo di gastonan di personal

Pagina 3

- **Polis a localisa dos hoben perdi na lama** Pagina 2
- **Marina Hulandes ta intercepta barco traficando droga sur di islanan ABC** Pagina 6
- **NATO ta hopi cerca di acepta Trump su exigencia di 5% di inversion pa defensa** Pagina 23

MEP a manda pregunta pa minister Dowers tocante nombramento di Nuboer den Hunta di Supervision di Utilities y Refineria

Pagina 4

Hulanda: Eleccion parlamentario nobo confirma pa 29 di october

Pagina 8

Kilmar Abrego Garcia debolbi na Merca y acusa di traficacion humano

Pagina 10

Polis a localisa dos hoben perdi na lama

Ayera den oranan di atardi tabatin un buskeda masal pa dos hoben cu mester a bay duik, pero a haya problema den lama cu nan lo mester a perde.

Segun un comunicado di polis, di biaha a bay den accion conhuntamente cu cooperacion cu Kustwacht y e Dash di kustwacht como tambe Maretiem Politie cu a sali mesora pa e buskeda.

Despues di un rato, Maretiem Politie ta localisa e dos hoben perdi cu a drif basta leu for di e costanan di Aruba. Nan tabata cansa pero bon di salud y nan a wordo encontra algun miya for di afo na altura di Arashi.

Personal di EMS a duna un man pa controla di nan salud ta na ordo y nan por a bay back na nan famia.

Prijs di cuminda a aumenta levemente den luna di april

Recientemente, Oficina Central di Estadistica (CBS) a publica tur dato di e Indice di Prijs di Consumo pa luna di april ultimo. Den esaki, a nota un aumento leve den prijs di cuminda.

E indice di "Cuminda & servicio di catering" a registra un aumento leve di 0.02% na April 2025, despues di a registra un caida di 0.1% na Maart 2025.

E indice di "Cuminda na cas" (0.1%) a registra un aumento, unda seis (6) di e diesun (11) indicenan di e gruponan di cuminda na cas a subi na April 2025.

E indice di "Batata, yuca y batata dushi" a conoce e aumento di mas grandi (3.3%) na April 2025.

Otro aumentonan significante a wordo registra den e indicenan di "Bebida no-alcoholico" (1.3%) y "Berdura" (1.1%).

E caidanan mas grandi a wordo registra den e indicenan di "Lechi, keshi y webo" (-0.7%) y "Fruta" (-0.7%) na April 2025.
E indice di "Cuminda pafo di cas" a registra un caida di 0.1% na April 2025.

Na April 2025, "Cuminda na cas" y "Cuminda pafo di cas" como grupo, tabatin un aumento leve di prijs di 0.02% compara cu Maart 2025 y hunto tabatin un influencia insignificante riba e CPI, mientras cu e restante bienes y servicio hunto a experencia un aumento di prijs di 0.5% y tabatin un efecto di 0.39 ppt riba e CPI.

Tabel 10 Cambio di porcentahe pa Cuminda & servicio di catering

		Indice			Cambio di porcentahe			Efecto	
Sector	Peso	Apr-24	Mar-25	Apr-25	Feb - Mar	Mar - Apr	Apr-24 - Apr-25	Mar - Apr	Apr-24 - Apr-25
Cuminda & servicio di catering	***1,517.5***	***118.51***	***119.74***	***119.77***	***-0.1***	***0.02***	***1.1***	***0.003***	***0.175***
Cuminda na cas	***1,087.7***	***117.25***	***117.62***	***117.70***	***-0.3***	***0.1***	***0.4***	***0.008***	***0.044***
Pan y otro productonan di grano	178.1	121.59	122.37	122.28	-0.1	-0.1	0.6	-0.001	0.011
Carni	242.5	116.49	119.13	118.68	0.6	-0.4	1.9	-0.010	0.049
Pisca y otro cuminda di lama	49.0	108.48	108.55	109.49	-1.0	0.9	0.9	0.004	0.005
Lechi, keshi y webo	135.3	126.88	127.41	126.46	0.1	-0.7	-0.3	-0.012	-0.005
Azeta y otro productonan traha di vet	32.2	123.37	127.10	126.62	0.3	-0.4	2.6	-0.001	0.010
Fruta	97.6	107.62	103.21	102.47	-4.4	-0.7	-4.8	-0.007	-0.046
Batata, yuca y batata dushi	18.2	86.34	93.70	96.83	3.5	3.3	12.1	0.005	0.017
Berdura	89.1	97.63	90.26	91.28	-2.1	1.1	-6.5	0.008	-0.052
Sucu, jam y otro tipo di cos dushi	42.0	129.92	129.12	129.28	0.4	0.1	-0.5	0.001	-0.002
Restante productonan pa alimentacion	80.1	123.26	124.04	124.45	-0.3	0.3	1.0	0.003	0.009
Bebida no-alcoholico	123.6	121.98	124.76	126.33	0.6	1.3	3.6	0.018	0.002
Cuminda pafo di cas	***429.8***	***121.68***	***125.13***	***125.01***	***0.5***	***-0.1***	***2.7***	***-0.004***	***0.131***
Otro bienes y servicionan	***8,482.5***	***107.83***	***107.67***	***108.17***	***0.5***	***0.5***	***0.3***	***0.388***	***0.266***
Otro bienes	4,735.8	107.82	107.12	108.19	0.6	1.0	0.3	0.467	0.161
Otro servicionan	3,746.7	107.84	108.37	108.14	0.4	-0.2	0.3	-0.079	0.104
CPI	***10,000.0***	***109.45***	***109.50***	***109.93***	***0.4***	***0.4***	***0.4***	***0.391***	***0.440***

Source: Central Bureau of Statistics Aruba

Tabel 11 Efecto di Cuminda na cas y Cuminda pafo di cas riba e CPI di April 2025

		Mensual		Annual	
		Mar-25 vs Apr-25		Apr-24 vs Apr-25	
Categoria	Peso	Cambio %	Efecto	Cambio %	Efecto
Cuminda na cas	1,087.7	0.1	0.01	0.4	0.04
Cuminda pafo di cas	429.8	-0.1	0.00	2.7	0.13
Total di grupo	1,517.5	0.02	0.00	1.1	0.17
Restante bienes y servicio	8,482.5	0.5	0.39	0.3	0.27
CPI	10,000.0	0.4	0.39	0.4	0.44

Source: Central Bureau of Statistics Aruba

Keto bay CAft falta informacion di e desaroyo di gastonan di personal

Recientemente e Colegio di Supervision Financiero di Aruba (CAft) a publica su conseho riba e proyecto di Ordenansa Nacional pa modificacion di e presupuesto nacional 2025 (OBW) y e voorjaarsnota di Aruba, cual nan a ricibi dia 29 di april 2025. Den e conseho cu nan a manda pa minister di Finanzas, Asuntonan Economico y Sector Primario Geoffrey Wever dia 13 di mei, nan ta duna un splicacion detaya y un substanciacion cu cifra.

Den su conseho CAft ta remarca cu e hecho cu e prome OBW – di acuerdo cu añanan anterior – ta ser presenta den primavera, ta positivo. E Colegio ta indica cu e modificacionnan den e OWB, compara cu e presupuesto stipula pa 2025, ta limita y no tin influencia riba e saldo di financiamento.

Den e OBW, CAft ta splica, e surplus financiero di e sector colectivo ta keda riba 2,4% di e producto nacional bruto (bbp), loke ta nifica cu Aruba ta cumpli cu e norma presupuestario di e saldo di financiamento di como minimo 1% di e bbp y cu e compensacion di deficit prescribi.

E OBW, e Colegio ta sigui splica, ta mustra cu varios di e recomendacionnan duna pa CAft no a ser implementa ainda. Principalmente e desaroyo multianual di e gastonan di personal y e ratio di debe di e sector colectivo no ta keda suficientemente cla. Banda di esaki, tensionnan geopolitico y incertidumbrenan economico ta riesgonan real pa turismo. Den e marco di e incertidumbrenan aki, CAft ta conseha pa keda monitorea di cerca e impacto di desaroyonan economico riba e finanzas gubernamental, y pa reporta tocante di esakinan.

E Colegio ta indica cu e modificacionnan compara cu e presupuesto ta limita y no tin influencia riba e saldo di financiamento di e sector colectivo. E ingresonan cu ta resta ta aumenta cu AWG 7 miyon pa motibo di e recepcion di recursonan di Hulanda. A otorga e recursonan den e marco di e Landspakket, y nan ta destina entre otro na e renobacion di e Korrectie Instituut Aruba (KIA).

CAft ta señala cu na april di 2025, e Departamento di Asunto Economico, Comercio y Industria (Directie Economische Zaken, Handel en Industrie – DEHZI) pa medio di un calculacion preliminar a reduci e crecemento economico cu 0,7% di e bbp te 3,2% y no a modifica e ingresonan presupuesta a base di e estimacion aki.

Den e marco aki, e Colegio ta subraya, ta importante pa tene cuenta cu e tensionnan geopolitico reciente y e incertidumbrenan economico, cu por conduci na un posibel bahada di turismo den e di dos mita di 2025. Considerando e vinculo fuerte entre turismo y crecemento economico, riba termino esaki por tin consecuencianan negativo pa e ingresonan. Den e contexto ey, CAft ta haya esencial pa monitorea mensualmente si e realisacionnan ta desvia di e calculacionnan (presupuestario).

Banda di e saldo di financiamento anticipa di e pais mes di aproximadamente AWG 78 miyon, 1% di e bbp, CAft ta indica cu cerca e otro entidadnan den e sector colectivo – principalmente Algemene Ziektekostenverzekering (AZV) y Sociale Verzekeringsbank (SVb) – ta anticipa un surplus di aproximadamente AWG 114 miyon, 1,4% di e bbp. Considerando entre otro e incertidumbrenan economico mundial, e Colegio ta enfatisa cu e surplus aki por sirbi manera un buffer pa absorbe posibel resultadonan negativo inespera. Den e marco ey, ta importante pa pais tin acceso efectivamente na e recursonan aki.

Anteriormente, CAft a conseha pa yega na palabracionnan cu AZV y SVb mas pronto posibel pa por emplea e surplusnan cerca e entidadnan aki pa reduccion di debe, teniendo na cuenta e rekisitonan legal tocante di tenemento di reservanan den e fondonan social. Recientemente, gobierno a pidi CAft pa expresa su punto di bista tocante di e topico aki, riba cual CAft a indica e ta dispuesto pa duna un conseho mas detaya den e marco aki.

Pa loke ta trata gastonan di personal, CAft ta splica cu desde 2027 e gastonan di personal mester keda bao di e limite di 10% di e bbp. Den 2024, e gastonan aki tabata yega te aproximadamente 8% di e bbp, sinembargo, e Colegio ta remarca, ainda falta un calculacion multianual di e gastonan di personal.

CAft a pidi gobierno pa den e prome presupuesto complementario di 2025 presenta e desaroyo di e gastonan di personal conforme e definicion di e Ordenansa Nacional di supervision financiero temporal di Aruba (Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht – LAft), pa por evalua si e maneho existente ta cuadra cu e marconan establecí den e contexto aki. CAft a subraya cu desafortunadamente, e informacion aki ainda falta den e OBW.

CAft ta indica cu a base di noticianan reciente, entrante 1 di mei 2025 Hulanda lo implementa un aumento di interes riba e prestamonan pa sosten di likides di AWG 916 miyon. E Colegio ta señala cu no a inclui e desaroyonan aki den e OBW, y falta tambe un splicacion mas detaya tocante di e posibel impacto presupuestario di esakinan.

Pa 2025, CAft ta constata un nivel di inversion di AWG 70 miyon. Nan ta indica cu por lo pronto, no ta cla di ki manera lo duna forma concreto na esaki. E Colegio ta splica cu si ta bin resulta cu e surplus di 2,4% no ta suficiente como buffer, ta considera pa baha e inversionnan.

Sinembargo, CAft ta enfatisa cu control di gastonan ta preferibel riba reduccion di inversionnan. Den e contexto aki, e Colegio ta remarca, ta importante pa elabora un agenda di inversion multianual. Nan ta señala tambe cu gobierno a priminti cu lo elabora e agenda di inversion multianual aki, pero e no a ser inclui den e OBW ainda. CAft ta considera necesario pa presenta e agenda di inversion multianual priminti mas pronto posibel, pa garantisa e eficacia y efectividad di e inversionnan proyecta.

CAft ta anticipa cu na fin di 2025, e debe di Aruba lo aumenta te 71% di e bbp. Sinembargo, e ratio di debe aki solamente tin di haber cu e debe di e pais, no cu esun di henter e sector colectivo. E Colegio a indica cu ainda no a determina e composicion di e sector colectivo pa 2025. P'esey, nan no por evalua di ki manera e posicion di debe lo desaroya riba termino largo. CAft ta enfatisa cu ta di sumo importancia pa determina e composicion di e sector colectivo riba termino cortico.

Pa loke ta e siguiente pasonan cu CAft ta recomenda gobierno pa tuma, e Colegio ta pidi gobierno, prome cu manda e OBW na parlamento, pa duna substancia na e recomendacionnan inclui den e conseho emiti tocante e amienda y e presupuesto. Esaki ta inclui presenta den e OBW e desaroyo multianual di e gastonan di personal conforme e definicion di e LAft, yega na un agenda di inversion multianual mas pronto posibel, adapta na e capacidad di ehecucion di e pais, y determina e composicion di e sector colectivo cu urgencia, y a base di esaki, pa presenta e desaroyo multianual di e debe di henter e sector colectivo.

MEP a manda pregunta pa minister Dowers tocante nombramento di Nuboer den Hunta di Supervision di Utilities y Refineria

Recientemente fraccion MEP den Parlamento di Aruba a manda un serie di pregunta pa minister di Energia, Arthur Dowers, tocante e nombramento recien di Frederick Nuboer como miembro di e Conseho di Supervision (Raad van Commissarissen) di Utilities Aruba NV y Refineria di Aruba NV.

Den e carta fraccion MEP ta expresa su preocupacion riba e competencia y integridad di Nuboer, si tene cuenta cu su pasado. E fraccion ta splica cu na 2021, Nuboer a renuncia como presidente interino di Algemene Rekenkamer Aruba (ARA) despues cu e tabata envolvi den un caso unda el a keda deteni pa motibo di buracheria den publico.

Prome cu esey, e fraccion a sigui splica, e tabata director na e compania di aviacion Insel Air, caminda iregularidadnan financiero serio a surgi bou di su liderazgo. Iregularidadnan manera, entre otro, falta di pago di belasting y contribucionnan di seguro social.

Fraccion MEP ta remarca cu nombramento pa posicionnan di supervision dentro di companianan estatal strategico mester ta basa riba integridad, experticio y transparencia. Den e caso aki, e fraccion ta haya cu e pasado di Nuboer ta lanta preguntanan tocante su habilidad pa supervisa empresanan critico dentro di e infrastructura di energia y economia.

E carta ta consisti di un total di 14 pregunta, a ser firma pa parlamentario Edgard Vrolijk. Parlamentarionan di MEP ta puntra minister Dowers si e por confirma cu recientemente Sr. Frederick Nuboer a ser nombra como miembro di Hunta di Supervision di Utilities Aruba N.V. y Refineria di Aruba N.V., y si ta asina, nan ta pidi e mandatario pa indica riba ki fecha(nan) e citanan ey a tuma luga.

Nan ta pidi e minister pa duna un splicacion di ki proceso a ser hiba pa e nombramento aki, ta puntra ki criterionan di seleccion a ser usa, y si a haci un evaluacion di capacidad of integridad independiente.

Fraccion MEP tambe ta puntra minister Dowers si e ta na altura cu na 2021 Nuboer mester a renuncia di su funcion na Algemene Rekenkamer Aruba pa motibo di un incidente di buracheria publico y mal conducta, cu a daña seriamente e autoridad di e organo di supervision aki, y con a tene cuenta cu e historia aki den e decision pa nombr'e den e Hunta di Supervision.

E fraccion ta puntra e mandatario si e ta na altura di e critica publico cu Nuboer a ricibi como ex director di Insel Air Aruba, unda cu debenan importante di impuesto y seguronan social a ser construi bou di su liderazgo, cu consecuencianan negativo pa empleadonan y finanzas di gobierno, y con a tene cuenta cu e antecedentenan aki den e evaluacion di Nuboer pa su nombramento.

Ademas nan ta puntra e mandatario si e ta considera ta responsabel y den liña cu bon gobernacion cu un persona cu e pasado ey ta ser nombra den funcionnan di supervision na companianan estatal strategico cu ta di importancia crucial pa Aruba su politica energetico y economico.

E fraccion ta puntra si como minister encarga cu energia e ta prepara pa reconsidera of suspende temporalmente e nombramento di Nuboer pendiente pa un evaluacion adicional di su capacidad y integridad.

Adicionalmente fraccion MEP ta pidi e mandatario pa duna e parlamento un bista di tur e miembronan di e Hunta di Supervision di tanto Utilities Aruba N.V. como Refineria di Aruba N.V., incluyendo e duracion di nan nombracion y nan antecedente profesional.

Por ultimo, e fraccion ta puntra minister Dowers ki pasonan su ministerio ta tumando pa garantisa e integridad, transparencia y capacidad di supervisornan dentro di empresanan estatal, y si tin un cuadro legal of di politica cu ta inclui criterianan di evaluacion.

Finalisando e carta e fraccion ta subraya cu mirando e importancia di bon gobernacion y confiansa publico den maneho di empresanan estatal, nan ta pidi pa minister Dowers contestanan e preguntanan por escrito di urgencia y no mas tarda cu dentro di 2 siman.

Aña pasa den luna di juli tambe nombramento di Nuboer como director interino di Arubus a causa controversia. Prome minister e tempo ey, actual parlamentario Evelyn Wever-Croes a indica cu aunke Gobierno no por a tuma decision of cambia e decision di Aruba, nan a pidi e compania pa reconsidera e nombramento e tempo ey.

CBS: Inflacion (CPIC) a aumenta 2.1 porciento na april

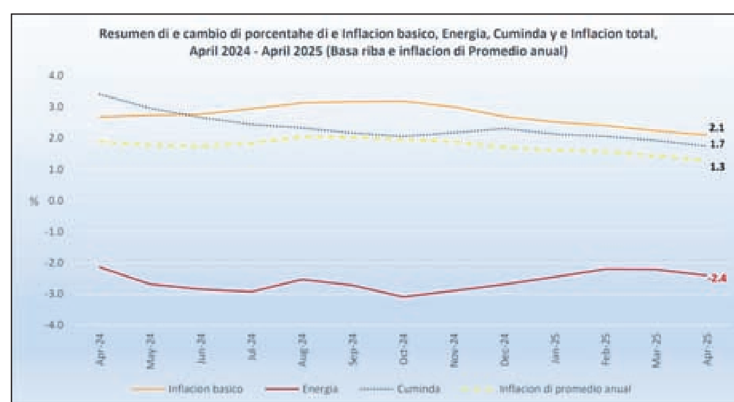
Recientemente, Oficina Central di Estadistica (CBS) a publica e Indice di Prijs di Consumo pa luna di april ultimo. Den esaki, a destaca cu e 'core inflation' a registra un aumento di 2.1 porciento.

E CPIC (core inflation) – CPI excluyendo e efecto di energia y cuminda – a registra na April 2025 un aumento di 2.1%.

E indice di energia – cu ta consisti di e productonan: electricidad, awa, gasolin y diesel – a registra un caida di 2.4%.
E indice di cuminda a registra un aumento di 1.7%.

Kico ta CPIC?

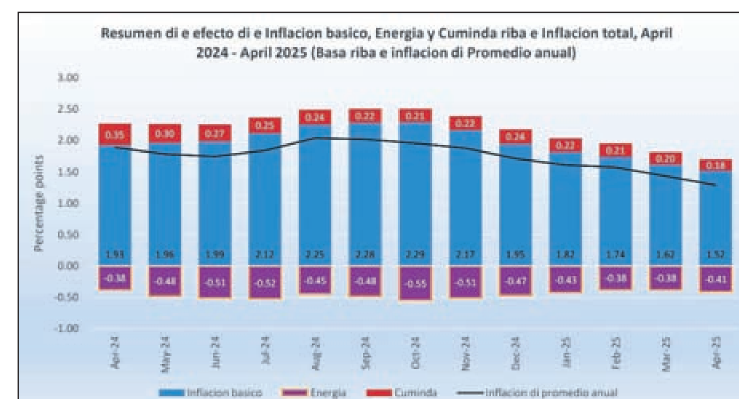
E CPIC (core inflation) of e inflacion basico ta un porcion di e inflacion unda cierto articulo cu tin movimientonan di prijs volatil ta ser exclui, manera productonan alimenticio y energetico.

Na momento cu e inflacion basico ser calcula, e componentenan mas volatil ta ser elimina di e inflacion total. E indice di e inflacion basico ta sirbi pa evalua e tendencia riba medio y largo plazo di e nivel general di prijs.

Pa ahusta maneho monetario, hopi economista ta enfoca riba e tasa di e inflacion basico, como cu esaki ta permiti un evaluacion mas profundo di e procesonan di inflacion reciente den e economia.
E CPIC ta ser calcula door di compara e indice promedio di e periodo di e 12 lunanan mas reciente cu e promedio di e periodo di 12 lunanan anterior (Promedio anual).

Elaboracion di un CPI tin tres meta principal.
1. Como un metodo di calculo pa compensa empleadonan pa motibo di perdida di poder di compra, ahustando nan salarionan, cu e proporcion di e cambio porcentual di CPI, locual ta conoci como indexering.
2. Como un mecanismo pa ahusta componentenan di e producto domestico bruto (GDP) di termino nominal pa termino real den Cuentanan Nacional. (Por ehempel door di elimina e efectonan di cambionan di prijs di e balor di consumo)
3. Como un medio pa gobiernonan y/of banconan central fiha obhetivonan inflacionario.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Drecha parlamento so, o...

Drecha gobernacion tambe...

E editorial aki ta un continuacion di e mas reciente edicion di dia 3 di mei encuanto e debate entorno di nos sistema electoral. Nos punto di vista tabata cu purba crea un sistema electoral cu no ta 'importa' sino fruto di creatividad di algun di nos lo ta e solucion, ta algo cu no necesariamente ta desemboca den exito. Contrario na esaki nos ta opina cu, ora ta trata di bon gobernacion, unda ta duna contenido real na representacion digno di e ciudadano, sistema electoral no ta bin na promer lugar. Loke ta primordial ta con gobernacion ta trata e ciudadano den tur contacto entre gobernacion y comunidad, expresando esaki den e forma con ta atende asunto, tur asunto, cu e ciudadano a base diario.

Aki tambe por surgi e critica cu 'papia ta facil, haci ta otro cos'. Esey sigur ta berdad pasobra bisa esaki ainda no ta expresion di voluntad pa haci e esfuerzo. A pesar di esey, ta importante mira y reconoce cu durante henter existencia di Pais Aruba tabatin intento pa mehora gobernacion, no solamente pa gobernacion mes, sino tambe pa e ciudadania. Cu trinta y pico aña despues mester constata cu gran parti di e intentonan ey a caba na nada no ta kita e reconocimento cu mester tin na esnan cu a acepta e retonan ey, irespecto nan resultado.

Esey ta trece nos na e epoca actual, unda via e crisis di Covid a surgi e idea, mas bien un exigencia Hulandes, di reforma considerable den e aparato gubernamental, unda netamente e mihor atencion na e ciudadano ta parce di ta un meta importante. Aki tambe nos por observa e mesun aparente abismo entre proposito y realizacion. Pero no por simplemente constata y laga e critica te ey; por y mester indica pakico nos ta unda nos ta y no den un estado mas avanza di desaroyo di bon gobernacion. Den un anterior Editorial nos a mustra caba riba e refran cu ta keda ripiti den un cantidad grandi di e temanan trata den e Landspakket pa Aruba, unda ta señala cu e implementacion di e reformanan proponi no ta den ehecucion y cu hopi di nan ta inicia nan trayecto di implementacion e aña aki, pa mas tempran. Esey ta satisfactorio pa un proceso cu a inicia na 2020? En general no, pero tin cierto aspecto pa tuma na cuenta. Uno ta cu capacidad di labor legislativo, no na parlamento sino den e aparato gubernamental mes, no ta suficiente pa cumpli na tempo cu e cambionan cu ta exigi tambe cambio den ley. E pregunta por ta anto pakico no ta percura 'de una vez por todas' pa elimina e bottleneck aki? E contesta lo ta, casi sigur, cu ningun caminda tin un lachi o cashi yen di hurista specializa den legislacion, ni na Hulanda mucho menos na Aruba, pa atende tur esaki pareu. Esey ta berdad, aunke talvez e intentonan pa amplia e equipo actual no ta impresionante tampoco, y ken ta beneficia di esey; esun cu no kier cambio?

Pero si nos enfoca solamente riba e trabao legislativo, nos tin tendencia di perde for di vista loke mester sucede na e departamentonan mes, unda mester ehecuta e trabao segun e procedimento y standardnan nobo. Facilmente por tin e impresion cu unavez a dicidi di tuma cierto rumbo na nivel ministerial, e caminda ta cla pa ehecuta e modelo o programa nobo. Tuma por ehemplo loke mester realiza riba tereno di seguridad social, relaciona tambe cu tereno di labor. Mester bin, segun e Landspakket, entre otro, un areglo pa (compensacion di) desempleo; un sistema di monitoreo di mercado laboral adecuado; mihor proteccion contra incapacidad laboral, perdida di empleo y pobreza; reduccion di sector informal; refuerzo di inspeccion di labor y introduccion di ley 'ARBO' encuanto seguridad na trabao y mehoracion entre e departamentonan atendiendo admision di labor stranhero riba mercado laboral. Nos ta na mitar di 2025 y kico nos a mira anuncia te awor? Casi nada, loke a yama atencion ta e anuncio di e ministro nobo, cu ta suspende ley encuanto e conseho laboral cu e departamento na su encargo mester entrega pa cada peticion pa permiso di estadia temporal... Nos no a tende nada ainda di reforma structural unda ta pone un fin na e practica di Inspeccion di Labor pa no cumpli cabalmente cu nan compromiso di mantene secreto, por ehemplo tocante e trahador cu ta entrega keho contra su empleador y kier mantene esaki confidencial. Ademas, manera nos a critica na varios ocasion, gobierno como tal no ta anuncia un maneho integral pa formalizacion di estadia di e grupo grandi di trahador indocumenta cu no ta aporta pero si ta costa nos placa. Ta ken, segun ley internacional, mester reembolsa AZV pa e gastonan incuri entre otro na hospital pa tratamento di persona no documenta, cu manera tur humano, tambe sa bira malo y no ta sigura? Di ki tipo di "maneho di mercado laboral eficiente" ta papia si sigur un tercio di e mercado real, cu mester maneha, ta keda for di vista pa via di ilegalidad?

Esaki ta djis un ehemplo di e cantidad grandi di interogante cu por trece a raiz di e plannan cu ta sosega tranquilamente riba papel, mejor dicho den forma digital, mientras cu prensa local apenas ta yega na haci pregunta al caso na e mandatarionan di e momento. Nos no ta exclui e posibilidad cu algun dia nos lo yega na logra drecha gobernacion, pero sin presion di tur banda no ta logra. E presion ey, no t'ey.

AFTA a presenta nan Cuenta Anual 2024

Diahuebs mainta Minister di Finanzas, Asunto Economico y Sector Primario, mr. Geoffrey Wever a reuni cu directiva di Aruba Fair Trade Authority (AFTA) pa ricibi jaarverslag 2024, incluyendo e jaarrekening 2024 di AFTA, acompaña pa un goedgekeurde controle verklaring di un accountant independiente.

AFTA a wordo institui door di Minister Wever riba 1 di januari 2024 cu e meta pa promove competencia husto entre empresanan. E ley di competencia husto (mededingsverordening) a drenta na vigor 1 di januari 2024. Tur esaki pa crea un mercado husto pa tur hende. AFTA ta un entidad cu ta opera independiente di gobierno di Aruba, cu tin su mesun autoridad y herment pa actua.

E directiva di AFTA ta consisti di Sr. Roly Sint Jago como presidente, Sr. M. Snoep y Sr. M. Visser como miembro. Sr. Snoep ta tambe presidente di e autoridad di competencia husto na Hulanda cu ta ACM.

Derecho y proteccion di e consumidor y un mercado husto y eficiente pa tur consumidor ta un prioridad pa Minister Geoffrey Wever y pa e motibo ey recientemente Minister Wever a prepara hunto cu AFTA e ley di proteccion di consumidor, esta e Landsverordening Handhaving Consumentenbescherming cu dentro di algun siman lo wordo trata den Parlamento di Aruba, pa asina duna AFTA e autoridad pa proteha e consumidor contra practicanan inhusto.

"Mi ta sumamente contento con AFTA a progresa pa asina crea un mercado husto pa nos comunidad y pa tur ciudadano. Practicamente tur pais moderno tin un autoridad di competencia husto y nos por ta orguyoso cu Aruba tambe tin uno.", segun Minister Geoffrey Wever.

Si bo persona kier sa mas di e tareanan di AFTA por bishita nan website www.afta.aw

Marina Hulandes ta intercepta barco traficando droga sur di islanan ABC

Mediante su cuenta riba rednan social, Marina di Reino Hulandes a comparti cu un barco di e marina a intercepta un barco cu droga den area sur di Aruba, Bonaire y Corsou, conoci como e islanan ABC.

"E barco di patruya Zr. Ms. Friesland a intercepta un barco di contrabanda sur di e islanan ABC," a skirbi riba e post, comparti riba X. "E asina yama boto go-fast tabata transportando mas di 3mil kilogram di droga."

Mediante un comunicado di prensa, Marina Hulandes a duna mas detaye, bisando cu e avion di patruya Dash-8 di Wardacosta Region Caribe a descubri un boto chikito sospechoso den lama Caribe. Zr. Ms. Friesland a bay den direccion di e boto aki, y directamente a desplega dos boto FRISC di intercepcion rapido. A sigui un persecucion, durante cual e contrabandistanan a tira e droga den lama. A saca mas di 100 paki droga for di lama, cual tabata contene un total di 1.837 kilo di cocaina y 1.173 kilo di marihuana.

E publicacion a aclaria cu e intercepcion a tuma lugar dia 29 di mei ultimo, pero te awo a keda comparti publicamente. E cargamento di contrabanda a keda confisca, y entrega na Wardacosta Mericano.

Comandante di Zr. Ms. Friesland, Kirsten Gouw-Savelberg, a enfatisa e importancia di despliegue rapido y colaboracion internacional, bisando: "E intercepcion exitoso aki ta demostra kico un ekipo bon entrega y integra ta capaz. Nos ta cla pa loke ta bay bin."

Ademas, e comunicado di prensa a conta cu dos siman pasa, riba dia 23 di mei, Zr. Ms. Friesland a yega region Caribe, y for di e dia ey, e ta e barco staciona den e region pa defensa. Ehecucion di operacionnan anti-droga ta un di su tareanan. Den esaki, e barco ta traha conhuntamente cu Wardacosta Mericano y Wardacosta Region Caribe.

Ademas, e barco ta para cla pa brinda asistencia humanitario, por ehemplo den momento di desaster natural, manera horcan.

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Proteha o protege; absorba o absorbe…?

Den e edicion aki di nos column semanal tocante nos Papiamento nos ta analiza e forma con nos ta amplia nos idioma adoptando palabra, unda den e proceso nos no ta adopta tur e palabranan di e mesun origen, e mesun 'famia' mesora sino hopi despues. Esaki ta sucede mas tanto ora den un cierto desaroyo social, economico o tecnologico un palabra o concepto ta bin den uso, tin vez den otro idioma cu nos ta maneha tambe regularmente y un persona ta sali en busca di un equivalente na Spaño, como promer opcion. A traves di tempo por bin cambio den e forma cu a adopta; un ehemplo di esaki ta e verbo 'proteha' cu a haya compania di 'protege' despues. Kico ta e caso aki? For di testimonio directo nos sa cu, digamos 50 aña pasa, e palabra den uso tabata 'proteha'. Esaki ta bin di e forma di subjuntivo Spaño di e verbo 'proteger': 'proteja'. Den un frase: "Es preciso que un padre o madre siempre proteja a sus hijos." Pakico esaki a bira e forma na promer momento? Nos no sa, esaki ta dificil pa haci sin un investigacion mas profundo a base di documento di e tempo aya. En todo caso, e 'proteha' tabata den Papiamento hunto cu e sustantivo 'proteccion', 'protector' y tambe e forma di gerundio 'protehando' cu ta un invento 'crioyo'. Mas recien a surgi e otro formanan, cu por a drenta nos vocabulario a traves di persona cu den nan trabao a topa cu e opcion di usa e formanan comun di Spaño, banda di e presencia aumenta di migrante di paisnan di habla hispana den nos comunidad durante ultimo 30-35 aña, loke a stimula e uso di e formanan aki: 'protege' y 'protegiendo'.

Otro caso ta e verbonan 'absorba' y 'absorbe' cu ta aparece banda di otro den nos Vocabulario oficial. Aki tambe nos impresion ta cu e forma original na Papiamento tabata 'absorba' cu despues a haya 'absorbe' como forma alternativo. Cierto duda nos tin cu otro forma cu ta aparece como forma oficiaal, cu ta e formanan 'absorbacion' y 'absorbamento' cu nos no ta mira den uso frecuente. E motibo por ta cu ta trata di palabra cu mas tanto ta den uso di persona cu un conocimento mas avanza di idioma, inclusive Spaño, cu lo por usa tambe 'absorcion' y 'absorbiendo' tal manera nan ta na Spaño.

Nos ta cambia e tema un poco pa bay den direccion di palabra cu ainda no a haya acompañamento di 'famia' pero cualkier momento esey por sucede. Un ehemplo ta e verbo 'cede' y e sustantivo 'cesion'. Nan no ta inclui den e Vocabulario aunke sigur 'cede' ta den uso pa hopi aña caba y ta por ehemplo den uso entre traductor di texto oficial unda esaki ta e traduccion pa e termino na Hulandes: 'afstand (doen)', textualmente traduci: 'tuma distancia' di e derecho o facultad cu un persona por tin, por ehemplo un propiedad o herencia. 'Cesion' ta anto e acto di cede algo.

Aki nos mester adverti tambe pa e confusion cu por tin cu e sustantivo 'sede' cu ta referi na un lugar unda un entidad o organismo ta estableci, unda nan tin nan 'asiento'; na Hulandes 'zetel'. Di e mesun 'famia' aki nos conoce tambe 'sesion' cu ta un reunion di cierto caracter, manera un audiencia di corte.

Otro caso ta e palabranan 'incapacidad, incapacita, y incapaz'. Esakinan ta existi na Papiamento y ta den nos Vocabulario, pero 'discapacita' no. E conceptonan aki ta hopi den uso den e vocabulario di cuido y seguro social. Ehemplo: ta papia di 'incapacidad laboral' ora un persona ta 'AO', cu ta 'arbeidsongeschikt', incapaz pa traha. Esaki ta ora un persona tin problema medico cu ta causa cu e no por traha, temporalmente. Contrario na esaki, 'discapacidad' ta referi mas tanto na un impedimento fisico, loke nos sa yama un 'handicap', un situacion di incapacidad permanente. E ta un termino relativamente nobo, tambe den otro idioma.

Con Measles (sarampi) ta transmiti su mes

Measles ta un malesa viral hopi contagioso cu ta transmiti su mes di hende pa hende hopi facil. Cerca algun hende un infeccion cu Measles por ocaciona complicacion serio y asta morto. Un persona contagia cu Measles por infecta entre 12-18 persona na e mesun momento.

Measles ta afecta e via respiratorio y despues ta plama den full e curpa. Sintomanan ta:

- Keintura halto,
- Tosamento,
- Nanishi ta core,
- Por tin mancha blanco chikito den boca y
- un rash cu ta cuminsa na cara y ta plama pa e curpa completo.

Measles ta plama di hende pa hende via aire of superficie. Na momento di tosa of nister, droplets ta sali y ta keda "zweef" pa un rato den aire pa despues cay riba algun superficie. Durante e tempo cu e droplets ki ta den aire un persona por inhala e droplets aki pa medio di su nanishi of por piki e droplets aki for di riba un superficie cu su man y hiba esaki na su boca, nanishi of wowo. Un persona ta infeccioso for di ora cu su sintomanan cuminsa (4 dia prome cu rash aparece) te cu 4 dia despues cu e rash aparece.

Tin algun cosnan cu por ser haci pa reduci e risico di transmiti of di keda contagia cu Measles.

- Tosa of nister den papel of haci esaki den eleboog.
- Tira papel usa mesora den baki sushi
- Laba man frecuentemente cu awa y habon
- No comparti cups, cuchiu cu forki, serbete, paña of cama.

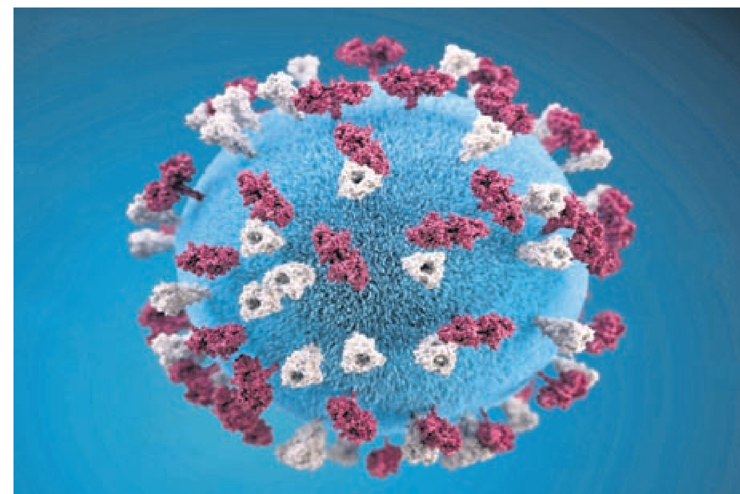
Measles por conduci na complicacion serio si e plama pa otro partinan di curpa manera pulmon y celebro. Complicacionnan cu por surgi ta:

- Pulmonia
- Meningitis
- Cieguedad
- Infeccion di orea

Muchanan no vacuna, hende muher na estado of esnan cu un sistema inmunologico comprometi (debil) ta esnan mas vulnerable pa desaroya complicacion.

Bo salud ta bo responsabilidad, tuma accion pa proteha bo mes contra measles.

Pa mas informacion like nos Facebook page Directie Volksgezondheid DVG Aruba, Follow nos riba Instagram directie_volksgezondheid_aruba, subi nos website www.dvg.aw, yama nos na 5224200 of mail nos na servicio@dvg.aw

Costa di Marfil ta anuncia brote di colera despues di 7 morto

(AP)—Costa di Marfil a anuncia un brote di colera diahuebs, confirmando siete morto di e malesa.

Daniel Kouadio Ekra, hefe di e Instituto Nacional di Higiena Publico, a confirma e epidemia, bisando cu analisis di muestranan conduci pa e Pasteur Institute of Côte d'Ivoire, a detecta "vibrio colera."

"Dia 25 di mei, 2025, e districto di salud Port-Bouët-Vridi a reporta cinco morto den e pueblo di Vridi Akobrate," el a bisa. Ta ainda a registra 45 caso na Vridi Akobrate, un tiki pafo di e capital Abidjan, incluyendo e siete morto. Tur morto a sucede dentro di e comunidad den e prome dos dianan.

Costa di Marfil a experencia varios epidemia grandi di colera desde añanan 1990. E Organisacion Mundial di Salud (WHO) ta yama colera un malesa di pobresa, como cu ta florece unda tin sanitacion pober y un falta den awa limpi. Africa tabatin ocho biaha e cantidad di morto e aña aki compara cu Medio Oriente, e segundo region mas afecta.

Historicamente vulnerable, Africa ta den mas riesgo ainda mientras e ta enfrenta e pio impactonan di cambio di clima como tambe e efecto di fenomeno climatico El Niño, segun expertonan di salud ta bisa. Den loke a bira e tormenta perfecto, tambe tin un deficit global den vacuna contra colera, cual ta necesario solamente den paisnan mas pober.

"E gobierno ta haciendo yamado riba e poblacion pa keda vigilante, pa bebe awa cu ta limpi y sigur, no bebe di saconan di awa bendi riba caya, y laba man regularmente," Kouadio Ekra a bisa diahuebs.

Hulanda: Eleccion parlamentario nobo confirma pa 29 di october

(NLTimes) - E eleccion parlamentario lo sucede dia 29 di october, minister demisionario Judith Uitermark di Asuntonan Interno a confirma despues di e Conseho di Minister diabierna. E Conseho Electoral a sugeri e fecha, y VNG, e asociacion di e municipionan di e pais, a bisa cu e lo funciona. Realisa e eleccionnan lo costa alrededor di 105 miyon euro, VNG a bisa diabierna.

E prome Gabinete di Prome Minister Dick Schoof a cay e siman aki despues cu e lider di PVV Geert Wilders a retira e apoyo di e fraccion derechista for di e coalicion di cuatro partido. Su decision tabata bou di e capa di un falta di desaroyo riba politica estricto pa loke ta trata asilo, migracion y inmigracion, aunke su partido a provee e minister responsabel pa e asunto.

E tempo di e anuncio tambe a haci cu ta improbabel pa programa eleccionnan nobo pa Tweede Kamer, e camara mas abou di Parlamento, prome cu fin di october. Esaki ta debi na e inicio di e periodo di vakantie di zomer, cu ta cuminsa dia 5 di juli den e tercera parti di e pais, e vakantie mas cortico na october, e tempo cu partidonan mester pa prepara y campaña, y e tempo cu e municipionan mester pa organisa e proceso, e Conseho Electoral a reconoce e siman aki.

Segun Uitermark, e fecha scogi ta “un combinacion y urgencia”, manera parlamento a pidi. Mas trempan no ta posibel, tambe pa motibo di herfstvakantie. Tipicamente, e autoridadnan responsabel tin nuebe luna pa prepara pa eleccion, pero awor ta mita di esey.

Mientras cu 29 di october ta posibel, municipionan tambe mester tene cuenta cu e proceso pa prepara eleccionnan local seis luna despues, riba 18 di maart. “Ta importante cu e fecha di e eleccionnan ta en realidad 29 di october y no mas trempan, pero tampoco no mas laat,” e VNG a bisa.

E costo calcula di 105 miyon euro ta basa riba un calculacion di 7,79 euro necesario pa cada votador eligibel. Tabatin 13.473.750 votado eligibel prome cu e ultimo eleccion, sirbiendo como e base pa e presupuesto proyecta di VNG di 104.960.512 euro.

E cantidad exacto por ta diferente ainda, ya cu e cantidad di votadonan eligibel por a aumenta of baha durante e ultimo dos añanan, y e calculacion di prijs por ta someti na cambio a base di e tarifanan di inflacion. Pero esey lo bira cla solamente despues di e eleccionnan, un vocero di VNG a bisa.

E experimento pa usa un carchi di votacion mas chikito di tamaño A3 lo no expande mas ainda. Durante e eleccionnan di Parlamento Europeo un aña pasa, a tene un huicio na Alphen aan den Rijn, Boekel, Borne, Midden-Delfland y Tynaarlo.

E municipionan aki awor lo usa e carchi di votacion mas chikito atrobe, pasobra “lo ta confuso pa residentenan/votadonan si diripiente esaki no ta e caso mas,” VNG a bisa. Expansion di e piloto lo rekeri mas tempo di preparacion.

Aunke e Gabinete awor ta den un capacidad demisionario, e disolucion di Tweede Kamer no a ser anuncia. Unabes cu esaki sucede, e siguiente miembronan di Tweede Kamer mester huramenta 90 dia despues. E ceremonia di huramentacion tipicamente ta tuma luga mas o menos dos siman despues di un eleccion.

Corsou ta fortalece supervision di sector di wega di placa online cu legislacion nobo

(CuraçaoChronicle) - Cu e introduccion di LOK nobo cu mester a drenta den efecto pa fin di 2024, Corsou ta fortalece significantemente e supervision di su sector di wega di placa online.

Curaçao Gaming Authority (CGA) lo hunga un rol central, cu podernan amplio pa combati labamento di placa y financiamento di terorsmi. Diaranson atardi, miembronan di sector di husticia a ricibi informacion tocante e cambionan binidero.

Durante un reunion cu representantenan di Ministerio Publico a atende, e Unidad di Inteligencia Financiero y e ekipo uni di investigacion, CGA a presenta un structura di regulacion reforma. Bao LOK nobo, CGA ta bira e unico autoridad responsable pa duna licencianan di wega di placa online. Segun CGa, tur participante lo mester pasa den un proceso di screening extenso di inttegridad. Esaki ta inclui evaluacion tocante e origen di e fondonan, background di e shareholdernan y tur e credencial di e oficialnan di cumplimento.

Si tin cualkier sospecha di labamento di placa, fraude of otro actividadnan criminal, CGa ta rekeri di nenga of revoca un licencia. Supervision no ta caba ora cu a otorga un licencia - e operadornan ta rekeri entrega rapport regular tocante transaccionnan, incidentenan y politicanan interno. CGA lo evalua si politicanan contra labamento di placa ta sigui y tin poder di implementacion pa interveni den caso di violacionnan.

Sinembargo, a trece dilanti preocupacionnan tocante si CGA tin e capacidad di maneha e exigencianan di e model di supervision nobo. Cu un calculacion di 1,000 licencia y solamente 20 empleado, e participantenan a cuestiona e autoridad su habilidad di por haci su trabao di manera diligente y mantene supervision consistente. Pa compara, e autoridad di wega di placa Hulandes mester di un ekipo di 100 empleado pa procesa apenas 22 licencia pa wega di placa online den un aña.

CGA su medidanan di implementacion tin un rango for di duna warning, pa boetnan te na revoca licencia. Den caso di violacionnan serio, CGA lo traha di cerca cu Ministerio Publico (OM). Un principio legal clave den e cooperacion aki ta e garantia cu castigonan administrativo y criminal no lo keda imponi na mesun tempo pa e mesun ofensa. Pa alinea coordinacion, CGA tin meta di formalisa acuerdonan cu partnernan di husticia via un Memorandum of Understanding (MOU).
CGA ta anticipa cu lo procesa centenares di aplicacion den termino corto. Desde fin di 2023, aproximadamente 1,000 aplicacion a keda entrega. E autoridad, cual actualmente tin un ekipo di poco mas cu 20, tambe ta enfocando riba cooperacion internacional, particularmente ora di lidia cu operadornan online cu duna servicio na hungadonan den exterior. Den e casonan aki, CGA por pidi decisionnan anterior for di cuerponan regulatorio di e paisnan en cuestion.

Mientras e reformanan ta tuma forma, e gobierno tin speransa cu e structura nobo lo impulsa e credibilidad cu Corsou tin den e industria di wega di placa online, mientras cu na mesun tempo ta provee proteccion contra abuso y crimen financiero.

Gabinete Schoof I a logra menos cu Gabinetenan Rutte anterior den mesun tempo

(NLTimes) - Gabinete Schoof I no tabata mucho productivo compara cu e dos Gabinetenan Rutte anterior. Den e 336 dianan cu e Gabinete tabata na funcion, el a pasa 48 ley y medida nobo, mucho menos cu Rutte III (82) y Rutte IV (91) a haci den nan prome 336 dianan den funcion, Nieuwsuur a informa.

Despues di un periodo di formacion largo y dificil, e Gabinete Schoof a cuminsa cu ambicionnan grandi den e areanan di asilo, nitrogeno, vivienda, y e estado di derecho. E team di Ministernan a cuminsa un cantidad grandi di proceso legislativo, pero mayoria a keda pega un caminda den e proceso.

Prome cu un proyecto di ley por bira un ley implementa, Conseho di Estado mester evalu'e, y Tweede Kamer, e camara mas abou di parlamento Hulandes, y Eerste Kamer, senado Hulandes, mester aprob'e. Di e 48 decisionnan cu Gabinete Schoof I a tuma, solamente siete a bira un ley.

E resto tabata encera un Algemene Administratief Orde (AMvB) of un reglamento, cu no mester di aprobacion di Eerste y Tweede Kamers y por wordo introduci door di Ministernan riba propio iniciativa.

"Un regulacion hopi biaha ta chikito," profesor di Derecho Constitucional Wim Voermans a splica e programa. "E ta algo cu un Minister por tuma riba su mes, por ehempel ahusta un formulario di aplicacion of tarifa." Un AMvB tin biaha ta solamente un ahuste tecnico na un ley existente, pero tambe por ta hopi largo. Un AMvB solamente mester ser aproba pa Conseho di Estado.

Rutte III y Rutte IV a usa AMvB mas frecuente cu Schoof I den nan prome 336 dianan. Voermans a keda sorprendi pa esaki. "Mi ta particularmente impresiona pa e hecho cu e minister di Asilo Marjolein Faber a haci tiki uso di esaki. E Ley di Stranheronan, den particular, ta ofrece hopi espacio pa esaki. E hecho cu el a purba di regula e ahustenan principalmente a traves di leynan na final a conduci na mas retraso."

E leynan cu Gabinete Schoof I a prepara pero no a implementa no necesariamente ta esfuerso malgasta. Tweede Kamer a duna Gabinete demisionario permiso pa sigui traha riba varios tema, incluyendo asilo. E proximo Gabinete tambe lo por dicidi pa sigui cu e proceso.

Incertidumbre den Caribe cu collapse di gabinete Hulandes ta causa duda tocante cooperacion den Reino

(CuraçaoChronicle) - E collapse recien di e gabinete Hulandes a trece preocupacion na Corsou, Aruba y Sint Maarten tocante e acuerdonan di cooperacion den futuro cu Hulanda. Mientras cu e noticia ta uno ampliamente reporta den media local, e efectonan ta mas tanto sinti na nivel gubernamental.

Diferente na municipalidadnan den Caribe manera Saba, Sint Eustatius y Boneiro, cual ta cay bao administracion Hulandes, e paisnan autonomo dentro di e Reino Hulandes ta traha cu e gobierno Hulandes den varios sector. Cada cambio di gabinete of collapse ta genera incertidumbre - particularmente ora ta trata di compromisonan financiero.

Un di e ehempelnan aki ta e 150 miyon euro cu e minister pa Clima y crecemento Berdem Sophy Hermans, a haci durante su bishita recien na Corsou. E fondonan tin intencion di sostene transicion di energia berde den parti Caribense di Reino. Autoridadnan local awo ta cuestionando si e promesa aki lo keda manteni pa e proximo gobierno, of si e alocacion lo keda revisa.

Un situacion similar a tuma luga durante e formacion di e gabinete di Schoof ora cu esaki tabata den su etapa di formacion. Bao e gobierno anterior di Rutte, a stipula 130 miyon euro pa proyectonan riba e islanan via e fondo pa crecemento nacional. Despues di e transicion di gabinete, a recorta 50 miyon euro for di e cantidad aki. E otro 80 miyon a keda cambia na un "inversion nobo," un decision cu tabata ampliamente critica riba e islanan como simplemente bolbe empaketa fondonan.

Speculacion tambe ta aumentando tocante e salida di secretario di estado pa Relacionnan di Reino, Zsolt Szabo, ken a representa PVV. Su metodo tabata sumamente diferente na esun di Alexandra van Huffelen di D66, ken tabata conoci pa su estilo basa riba relacion y dialogo frecuente cu lidernan local. Szabo a adopta un posicion hopi mas similar na negoshi, resaltando problemanan manera corupcion for di comienso - remarcanan cu e islanan a percibi como uno no diplomatico.

Duda tocante PVV su rol den asuntonan di Reino ta keda. Declaracionnan den pasado pa figuranan di partido - sugiriendo por ehemplo, cu e islanan mester ta "poni na benta" riba marktplace online - a daña e relacionnan. Sinembargo, oficialnan local ta admiti cu e tono di PVV a bira mas sutil desde cu nan a drenta gobierno.

Kilmar Abrego Garcia debolbi na Merca y acusa di traficacion humano

(AP) — Kilmar Abrego Garcia, kende su deportacion na El Salvador a bira un punto di enfoke den e accion anti-inmigracion di administracion Mericano, a bolbe Merca diabierna, pa enfrenta cargonan criminal relaciona na loke e administracion a bisa tabata un operacion masivo di traficacion humano cu tabata hiba hende den e pais ilegalmente.

Su liberacion abrupto for di El Salvador ta cera un capitulo y habri otro den un saga cu a duna un enfrentamento remarcable, di lunas, entre oficialnan di administracion Mericano y corte, tocante e deportacion cu oficialnan inicialmente a reconoce tabata un eror, pero despues a continua defende den aparente desafio di orden di huesnan pa facilita su regreso na Merca.

E desaroyo a sucede despues cu oficialnan Mericano a presenta presidente di El Salvador, Nayib Bukele, cu un orden di aresto pa cargonan federal na Tennesse, acusando Abrego Garcia di tin un rol clave den trafica migrante na e pais pa placa. E ta spera di keda enhuicia na Merca, y si e keda condena, ta bay keda manda back na su pais di origen, El Salvador, despues cu e caso conclui, segun oficialnan a bisa diabierna.

"Esaki ta con husticia Mericano ta mustra," Procurador General, Pam Bondi a bisa anunciando e regreso di Abrego Garcia y e revelacion di un acusacion formal di gran hurado. A programa un audiencia den corte na Nashville pa diabierna.

Democratanan y gruponan di derecho di migrante a presiona pa liberacion di Abrego Garcia, cu varios legislador hasta biahando na El Salvador pa bishit'e. Un hues federal a duna orden pa e bolbe Merca na april, y Corte Supremo a rechasa un apelacion di emergencia door di dirigi gobierno pa traha pa trec'e back.

E acusacion, entrega luna pasa y revela diabierna, ta delinea un cantidad di acusacion bayendo back na 2016, pero te awo ta siendo revela, casi tres luna despues di deportacion di Abrego Garcia. Ta acus'e di trafica miles di persona door di Merca cu tabata bibando na e pais ilegalmente, incluyendo miembronan di e gang violento MS-13 di Centro America, y abusa e muhenan cu e tabata transportando.

Un co-conspirador tambe a bisa cu Abrego Garcia a participa den asesinato di mama di un miembro di gang na El Salvador, segun fiscal a skirbi den documentonan urgiendo hues pa ten'e den detencion wardando su huicio.

"Despues, como parti di su proceso di inmigracion na Merca, e acusado a bisa cu e no por bolbe El Salvador pasobra e tin miedo pa retribucion di gang Caya 18," e memo di detencion ta bisa. "Mientras esey ta parcialmente berdad – e acusado, segun informacion ricibi pa gobienro, tabatin miedo di represalia di e gang Caya 18 – e motibo pa e represalia tabata e accion di e propio acusado den participa den asesinato di mama di un miembro di e gang rival di Caya 18," fiscal a skirbi.

E cargonan ta bin di un control di auto na 2022 den cual Patruya di Autopista di Tennessee a sospech'e di traficacion humano. Un rapport di Departamento di Seguridad Nacional na april ta bisa cu ningun persona den e vehiculo tabatin maleta, mientras nan a duna e mesun adres cu Abrego Garcia. No a acusa Abrego Garcia di un crimen, y e oficialnan a permitie pa continua su caminda cu un advertencia pa un rijbewijs caduca, segun e rapport di e departamento. E rapport a bisa cu e tabata biahando di Texas pa Maryland, via Missouri, pa trece hende pa haci trabao di construccion.

Background y bida personal di Abrego Garcia ta un fuente di disputa. Defensornan di derecho di migrante a pinta su aresto como emblematico di un administracion di cual su politica di deportacion ta al azar y cu eror, mientras oficialnan di e administracion ta punta riba interaccionnan cu polis den pasado y a describie como un miembro di gang cu ta fit e tipo cu nan kier expulsa for di e pais.

Abrego Garcia a biba na Merca pa alrededor di 14 aña, durante cual el a traha den construccion, a casa y tabata criando tres yiu cu discapacidad, segun documentonan di corte. Oficialnan di gobierno a bisa cu a deport'e basa riba un acusacion di polis di Maryland na 2019, indicando cu e ta un miembro di gang MS-13.

Abrego Garcia a rechasa e acusacion y su abogadonan a bisa cu nunca a acus'e di ningun crimen.

Gobierno Mericano a deport'e na El Salvador na maart, despues describiendo e acto como un "eror administrativo" pero insistiendo cu e ta miembro di MS-13.

Haitianonan ta lamenta e prohibicion di biahe di Merca memey di violencia di gang

(DiarioLibre) – Inclusion di Haiti entre e paisnan afecta pa un prohibicion di biahe pa Merca ta cera un di e rutanan principal di huida pa un poblacion devasta pa violencia di gang y ta provoca rechaso den e pais ey, como tambe entre comunidad Haitiano na Florida.

"Haiti lo ta mas isola ainda. Merca tabata e prome destinacion pa Haitianonan," Pierre Esperance, un activista di derechonan humano na Port-au-Prince, a lamenta diahuebs.

Presidente Donald Trump a anuncia diaranson cu ciudadanonan di 12 pais, incluyendo Haiti, Iran, Libia y Afganistan, lo ser prohibi di biaha pa Merca entrante dialuna proximo.
Ciudadanonan di otro paisnan, manera Venezuela y Cuba, lo mira nan capacidad pa biaha pa Merca severamente restringi.

E medida aki, similar na un prohibicion di biahe implementa durante e prome periodo di Trump (2017-2021), ta parti di e politica di inmigracion duro di e presidente y ta un awasero friu pa e poblacionnan cu a busca refugio na Merca den e ultimo añanan, huyendo di nan pais den crisis.

Pa Haiti, gara pa un crisis humanitario grave y someti na e teror di gangnan cu a secuestra, mata y asalta su poblacion pa lunanan largo, e noticia ta teribel.

E decision aki "ta atroz, cruel, racista, xenofobo, y ta discrimina hende a base di nan nacionalidad," Pierre Christian Namphy, director politico di e NGO Family Action Network Movement cu sede na Miami, a bisa AFP.

E activista aki, naci na Haiti, ta kere cu e movemento di Trump ta un "esfuerso pa festeha un base racista y anti-inmigrante", similar na ora, durante e ultimo campaña presidencial, e multimiyonario a afirma sin prueba cu Haitianonan a come cacho y pushi den e ciudad di Springfield, Ohio.

"E comunidadnan di Haiti ta cumpli cu ley. Nos ta huy di violencia di gang na Haiti. Nos ta huy di e problema, nos no ta e problema," el a agrega.

Den e bario di Miami di Little Haiti, e nativo di Port-au-Prince, Klifft Ojour a resalta e importancia di e comunidad Haitiano na Merca, y specialmente na Florida, caminda alrededor di 500 mil Haitiano ta biba.

E prohibicion di biahe ta "hopi lamentabel pasobra Haitianonan ta contribui asina hopi na sectornan vital cu ta mantene sociedad coriendo, specialmente aki na Sur Florida, manera hospitalidad y cuido medico", e empresario di 32 aña a bisa.

Aunke e no ta compronde ki beneficio e medida aki ta ofrece na Merca, Ojour ta kere cu e mester sirbi pa concientisa su conciudadanonan di e necesidad pa mehora e situacion den nan pais.

"Ta tempo pa e Haitianonan cuminsa tene funcionarionan responsabel pa e estado degradante di administracion publico. Pasobra e problema ta sinta, riba tur cos, den nos pais," el a afirma.

Un opinion comparti na Haiti pa politico Antoine Rodon Bien-Aimé. "Esaki ta un humiliacion pa Haitianonan. P'esey, autoridadnan mester traha pa restaura seguridad y stabilidad y crea trabou pa e poblacion."

Pa awor, e Conseho di Transicion Presidencial, cu a goberna e pais for di april 2024 sin logra frena e problema di violencia di gang, a reacciona suave riba e anuncio di Trump.

E Ministerio di Asuntonan Exterior di Haiti a bisa den un declaracion cu e gobierno di transicion di Haiti "ta trahando duro pa combati inseguridad y fortalece seguridad di frontera" y a recorda Washington di "e peliger cu gruponan arma, recientemente designa como terorista pa e administracion di Trump, ta representa pa e relacionnan exterior di Haiti."

E crisis di seguridad na Haiti ta empeora na un speed sin precedente. Supuesto brigadanan di autodefensa, cu ta consisti di personanan civil cu ta arma pa enfrenta e gruponan criminal, tambe ta un menasa y problema di violencia.

Recientemente e brigadanan aki a causa shock door di ataca un misa y desencadena un ola di violencia.

Pastoor Jean-Jacques Brutus, di 86 aña, a ser dera dia 23 di mei den Iglesia Bautista Eben-Ezer na Saint-Marc, Haiti. Tres dia prome, el a ser decapita hunto cu 14 miembro di su congregacion den un atake brutal cometi no pa gangnan criminal, sino pa e asina yama brigadanan di autodefensa.
E masacre a sucede den e comunidad di Préval, den e region di Artibonite. Testigonan a bisa cu e atacantenan a asalta e misa cu machete y armanan automatico, a kibra locknan, y a cuminsa decapita esnan presente.
Segun e activista local Bertide Horace, por lo menos 55 hende a muri e dia ey. E atacantenan a kima e misa, e scol y dos molina di aros, y a horta saconan di aros, motocicleta y otro propiedad. Horace ta pretende cu siete brigada di diferente comunidad a uni pa realisa e masacre.
E informe trimestral di Nacionnan Uni ta documenta cu casi 10% di e 1.617 mortonan registra den e prome kwartaal di 2025 tabata causa pa brigadanan di autodefensa.

Romain Le Cour Grandmaison, un analista di e Iniciativa Global Contra Crimen Organisa Transnacional, ta adverti cu e crecemento di e milicianan aki ta refleha un tipo nobo di conflicto: un mosaico di teritorionan controla pa señornan di guera, caminda no tin un distincion cla mas entre gang y brigada.

Hues ta nenga peticion di Harvey Weinstein pa huicio nulo despues cu hurado ta keha

(AP)—Un hurado den e huicio di Harvey Weinstein tocante crimennan sexual a puntra pa retira for di e caso diabierna pasobra el a sinti cu e otro huradonan tabata trata un miembro di nan panel den un manera "inhusto", pero e hues a cont'e cu e mester a keda delibera.

Hues Curtis a nenga despues un peticion di defensa pa un huicio nulo, bisando cu e ta kere e hurado tabata simplemente expresando su incomfortabilidad den e proceso di deliberacion, notando cu e ta esun mas jong den e panel di 12 hurado.

"Esaki no ta nada otro cu tension normal durante deliberacionnan intenso," Farber a conta e abogadonan despues cu e hurado a uni back cu su compañeronan. "Kisas su hubentud ta hacie incomfortable cu conflicto."

E segundo dia di deliberacion a finalisa diabierna sin un veredicto. Ta anticipa cu huradonan lo ta den corte atrobe dialuna.

Huradonan a tende e testimonionan atrobe di Weinstein su tres acusador. Tambe nan a evalua otro evidencia, incluyendo historia medico y emailnan.

Dos biaha diabierna, sinembargo, un hurado a pidi pa adresa e corte sin e otro huradonan presente. E hurado a bisa cu e kier a retira for di e huicio pasobra e tabata incomfortable den con algun hurado tabata actuando cu un otro hurado.

Pero Farber a nenga e peticion, bisando cu no tin un hurado alternativa pa reemplas'e y, en todo caso, su preocupacionnan no ta suficiente pa retira.

E hurado a insisti, yamando e tratamento "inhusto" hasta mientras el a describi e tension como "cosnan di mucha chikito" cu huradonan excluyendo un otro hurado y papiando riba dje tras di lomba.
E abogado di Weinstein, Arthur Aidala, a argumenta cu mester conta e huradonan pa stop di delibera mientras e corte ta haya sa mas tocante e preocupacionnan. El a critica e preguntanan di e hues pa e hurado como "anemico."

"Bo no a puntra ni un pregunta pa follow-up," Aidala a bisa.

Fiscal di Manhattan Nicole Blumberg a bisa cu e hues a actua adecuadamente por medio di recorda huradonan tocante kico ta anticipa di nan parti—incluyendo pa nan no papia cu ningun hende tocante e caso tanten cu tur miembro di e hurado ta deliberando.

E asunto, el a nota, no ta parce di stroba e trabao di e hurado, como cu e panel a pidi pa lesa otro testimonio hasta despues cu el a trece su preocupacionnan dilanti.

Acusacionnan di mal conducta sexual contra Weinstein a causa e movemento di #MeToo na 2017.

E hurado di siete hende muher y cinco hende homber ta considerando dos conteo di acto sexual criminal y un conteo di abuso sexual contra e productor di pelicula, unda e cargonan di acto sexual criminal ta delitonan mas pisa. Weinstein a declara su mes no culpable.

Weinstein a ser condena di crimennan di sexo na New York y California, pero e condenacion na New York a ser anula aña pasa, resultado den e rehuicio dilanti hurado y hues nobo.

Huradonan a tende mas cu cinco siman di testimonio, incluyendo testimonio largo for di tres acusador.

Departamento di Cultura:

Aruba a wordo bon representa den Arte di Palabra ABC 2025 na Boneiro

Dia 30 di mei 2025, un grupo di hoben Arubiano a bay representa nos isla na Boneiro den e competencia regional Arte di Palabra ABC (AdP), cu tambe a coincidi cu e celebracion di e 20 aniversario di Arte di Palabra Boneiro. Aña tras aña, e evento aki ta uni hobennan di Aruba, Boneiro y Corsou den un ambiente di respet, creatividad y amor pa palabra.

E delegacion Arubiano tabata forma pa 11 hoben cu entrega y pasion pa poesia y cuenta: Caylee Fraser, Alia Hernandez, Samantha Romero Farias, Genevan Maduro, Loubens Occean, Marie-Jayne Vriend, Phillip-Johnson Martinus, G-Xlaine Vrolijk, Eliziën Antersyn y Eden Antersyn. Un presentacion special tabata di Isdell Hyacinme, cu a representa Aruba na edicion local den categoria di rap y a trece un presentacion como invitado.
Durante e anochi di competencia di AdP ABC a duna reconocemento na dos baluarte cu a ricibi Tapushi Literario. Comision di Arte di Palabra Corsou tur aña ta duna homenahe na personanan cu a duna un contribucion valioso riba tereno di nos idioma Papiamento/u.

E anochi aki Sra. Elsa Krosendijk di Aruba y Sr. Melvin Shaba Meyers di Boneiro a ricibi nan Tapushi Literario. Tambe Sra. Ilse Schoobaar-Anthony, Sr. Dennis Rafael y Sra. Ilse Risseeuw- Winkel di Corsou, a ricibi nan homenahe durante di Arte di Palabra Corsou.

Durante e actividad di aniversario mes dia 30 di mei, Boneiro a brinda un gran bonbini na delegacionnan di e islanan ruman cu un brindis, cena y musica di JC & Friends, den un ambiente di union fraternal y orguyo cultural.

E competencia mes a tuma luga dia 1 di juni na Social Café. Aruba a participa den varioscategoria, y dos di nos participante a logra un luga den e top tres:

- Alia Hernandez a sali na segundo luga den Categoria B – Poesia Original Klas 1-2
- G-Xlaine Vrolijk a sali nasegundo luga den Categoria E – Cuenta Original Klas 1-2

E gran ganador absoluto di e edicion 2025 di Arte di Palabra ABC tabata Dazhina Mansveld di Boneirocu su obra “E misterio di Kòni”.

Departamento di Cultura Aruba ta sumamente agradecido pa e oportunidad pa representa Aruba den un evento cu ta re-alsa e bos di hobennan. Nos ta felicita tur participante di Aruba y tur hoben di e region pa nan esfuerso y balentia pa subi riba escenario y participa den un competencia cu ta honra nos idioma y nos cultura comun.

Pa Aruba, e experiencia aki ta un motibo pa sigui inspira nos hubentud na forma arte di palabra cu pasion y humildad.

Playoff 40plus Fedeveta Copa Roy Croes ta cuminsa awe!

	Date	Tereno	Oficial				
	7 Juni 2025	RCA	Sjurendi				
				6.00	Inter 40 (1)	vs	Caravel (8)
				7.30	Dakota Starszz(4)	vs	Riverplate (5)
	7 Juni 2025	Nacional	Silo	6.00	Teachers (2)	vs	Esttrella (7)
				7.30	Nacional (3)	vs	Barcelona (6)

Directiva Diario di Fedeveta ta invita tur fanatico di Futbol di Aruba pa bin wak Playoffnan hopi interesante y anticipa pa wak ken eventualmente lo bay cu e Copa Roy Croes!

Adhunto por wak e schedule y e aña aki lo hunga riba 2 tereno pa asina por gosa di bon futbol y despues hunga domino, canta y pasa un momento ameno entre amigonan.
Na RCA Inter cu a cualifica merecidamente na prome lugar lo purba di sigui den e Campeonato contra CARAVEL cu nan defensa casi impenetrable pa 6or.
Despues lo tin e wega mes pa locual ta e final di 40 plus aña pasa,esta Dakota Starszz y Riverplate. Nos por compronde cu Dakota ta hopi hambra pa venga e derota di aña pasa.
Na Tereno di Nacional lo midi forsa di e meneernan di scolesta Teachers United Contra e Nanjadanan di Santa Cruz esta Estrella. E wega aki lo wak si e meneernan por score riba un otro defensa internacional di Santa Cruz
Despues e wega mesentra e No 3 esta Nacional vets contra e Spañonan di tur tempo y e equipo di nos Amigo Roy Croes Barcelona. E hungadornan di Barcelona a priminti Roy Cu nan lo dune e copa cu ta dedicana dje! Nacional tambe tin un bar cu Chill, Balashi y un cushina cu ta pone bo baba so! E musica semper ta alegre y manera na RCA, bar musica cuminda pues bin come bebe y gosa di bo bon amistadnan di semper.

Djokovic no ta sigur si e lo hunga den French Open mas despues di perde semifinal

(AP)—Novak Djokovic no ta sigur si e lo hunga den French Open mas despues di perde contra number 1 Jannik Sinner den e partido semifinal diabierna.

E 24-biaha campeon di Grand Slam a causa duda si e lo regresa na Roland-Garros otro aña, ora e tin 39 aña. Algun rato despues di perde 6-4,7-5, 7-6 (3), Djokovic a tuma tempo pa pone su tas abao y aplaudi tur banda di e Corte Philippe-Chatrier.

"Esaki por ta e ultimo wega cu mi ta hunga aki, mi no sa. P'esey mi ta un tiki mas emocional hasta na final," Djokovic a bisa.

"Pero si esaki ta un wega di retiro di Roland Garros pa mi den mi carera. E tabata uno increible pa loke na atmosfera y loke mi a haya for di e audiencia."

El a sunchi su man despues di e derota, despues a pone riba e cancha di klei, comosifuera despidiendo di e French Open, unda el a gara e titulo tres biaha. El a gara su tas, a mira e audiencia, y a cana bay den e tunnel.

"Mi ta desea pa hunga mas. Pero lo mi por hunga aki atrobe aki 12 luna, mi no sa," Djokovic a bisa. "Mi a bisa cu esaki por ta mi ultimo wega (aki), mi no a bisa e ta."

Djokovic a bisa cu e tin intencion pa hunga na Wimbledon y U.S. Open, pero no ta sigur tocante su plannan despues di esey.

Bacoba flambeado cu rom

Ingrediente
12 bacoba hecho pero duro
3 cuchara di manteca
4 cuchara di sucu bruin
3 cuchara di rom
1 telep di cane (cinnamon) na puiro
Ice cream di vanila of crema di lechi

Preparacion
Pela e bacobanan. Den un planchi di teflon nos ta pone e sucu y un poco di manteca, ta hasa e bacoba di dos en dos. Despues nos ta cubri cu un poco di rom y cende pa flambea. Ta sirbi lauw den dos pa tayo, compaña pa ice cream of crema di lechi bati. Nos ta dorna cu blachi di menta of yerba di hole. ❑

Conseho di Salud Hulandes ta adverti di riesgo di demencia for di golpinan na cabes den deporte

(NLTimes) - Conseho Hulandes di salud ta haciendo un yamado pa cambionan grandi den reglanan di deporte pa reduci contacto di cabes den actividadnan manera futbol, rugby y deportenan di combate, advertiendo cu impacto ripiti na e cabes ta aumenta significantemente e riesgo di daño cerebral di termino largo, incluyendo demencia, De Telegraaf a reporta.

Den un conseho publica diahuebs, e conseho a recomenda cambia reglanan di e wega y introduci balanan mas light pa reduci e frecuencia y intensidad di e impactonan den cabes. E advertencia ta aplica tambe na atletanan di tur nivel pero ta pone enfasis special na e vulnerabilidad di muchanan.

"futbolistanan profesional ta dos pa 3 biaha mas probable di desaroya demencia compara cu e persona averahe," e conseho a declara, citando resultadonan cientifico na impacto di termino largo di trauma na cabes ripiti.

"Contacto na cabes ta aumenta e riesgo di demencia," e Conseho di Salud a bisa. En particular, el a señala na e practica di dal e bala cu cabes den futbol como un di e varios causanan comun di heridanan na cabes menor.

Segun e conseho, te hasta un solo golpi den cabes por causa lesionnan den cerebro notable. Durante tempo, e daño cumulativo por ta tin consecuencia hopi mas serio. E conseho tambe a adverti di posible conexion entre impacto di cabes frecuente

y otro condicionnan neurologico. Segun Health Council, contacto den cabes por contribui no solamente na demencia sino potencialmente tambe na Parkinson's y ALS, un desorden neurodegenerativo.

E conseho su reconemdacionnan no ta limita na futbol. Hungadonan di Rugby y atletanan di deporte di combate, ken regularmente ta experiencia choke di cabes obliga cu oponentenan, tambe ta den riesgo. Pa tur atleta, e conseho a enfatisa cu reduci contacto di cabes ta un paso necesario pa proteha e salud di e cerebro, ambos inmediatamente y mas adelante den bida.

E conseho a pone importancia particular den limita contacto di cabes den deporte hubenil. "Muchanan ta hopi mas vulnerable na heridanan di e cerebro," e conseho a adverti, haciendo intervencion trempan y medidanan di proteccion mas urgente ainda den scolnan y liganan hubenil.

Mas adelante den e aña aki lo tin mas proposicion. Nederlandse Sportraad ta anticipa di publica su propio set di recomendacionnan e zomer aki, cu meta di conseha e gobierno, federacionnan di deporte y atletanan individual.

Director Tecnico Monica Fajardo ta conta di su participacion na "Foro de Solidaridad Olimpica"

Recientemente Director Tecnico Monica Fajardo y Director di Operacion Jonathan Wever a haya e oportunidad di participa na e "Foro di Solidaridad Olimpica", unda cu na inicio di cada Ciclo Olimpico, tur pais di e region Panamericano cu ta miembro di PanamSports ta reuni.

Aki tur Comite Olimpico Nacional ta conoce tur actualisacion di e programanan cu tin disponibel riba nivel financiero.

E programanan aki ta bin di Solidaridad Olimpico, cu ta e instituto cu ta maneha e fondonan di Comite Olimpico Internacional y di e PanamSports su Solidaridad Olimpica cu ta maneha e programanan na nivel continental. Den e entrevista aki Monica ta conta mas di kico tur a tuma luga na e Foro aki y kico a resalta como valioso pa Comite Olimpico Arubano.

SafeSport ta impone suspension permanente riba coach di gimnasia elite

Marcando e capitulo mas recien di un caso largo

(AP) - E coach di gimnasia pa un atleta Olimpico a ricibi un suspension pa resto di su bida diahuebs for di U.S center for Safesport.

Qi Han, ken su caso ta bay te 2016 y ken tabata bao di un sancion temporarip pa e ultimo 2 aña, a ser poni den lista como uno cu no por scoge permanentemente, suheto na apelacion, riba e centro su base di dato disciplinario.

Han, un ex gimnasta riba e ekipo nacional Chines, y su casa,Yiwen Chen, a habri EVerest Gymnastics na North Carolina den 2004. E gym rapidamente a ricibi prominencia dentro di gimnasia na Merca. Den 2016, Han a fungi como e coach di atleta Olimpico Ashton Locklear.

Locklear a conta The New York Times den 2018 cu Han a abusa di su persona fisica y emocionalmente y na den un incidente a te hasta tira un telefon riba dje. Han a nenga e acusacionnan den su contra. Varios otro atleta cu a train na EVerest a bini dilanti den añanan recien, describiendo experiencianan similar cu Han. Desde diahuebs anochi, Han te ainda tabata nombra como co-doño y co-coach di EVerest. Emailnan cu The Associated Press a manda na varios email di e club no a ricibi contesta.

Detayenan di Han su supuesto victimanan a cuminsa sali den e ultimo añanan prome cu Safesport Center a habri den bista di e abuso extenso cu e ex dokter di ginmanisa Larry Nassar a comete. The Times a reporta cu USA Gymnastics a entrega Han su caso na e centro poco despues cu esaki a habri den 2017.
E centro su CEO interino, April Holmes, a comenta tocante e desaroyo mas recien como un señal cu e centro lo haci deporte mas safe.

Emisionnan cu ta keinta e planeta a disminui ora cu empresanan mester a reporta nan emision

EPA kier pone fin na esaki

(AP) - Riba dak di klas di Ingles na scol secundario di Abbie Brockman, e luznan ta cubri cu imagennan di un shelo blauw briyante, cu algun nubia ta flota.

Pafo, e shelo real no semper ta blauw. Hopi biaha esaki ta yen di contaminacion cu plantanan di energia den e parti aki di Indiana. Sabiendo exactamente con hopi y kico e por ta haciendo na e hendenan cu ta biba aki, ta dicon Brockman a involucra cu organisacionnan ambiental local cu ta instalando monitor pa awa y aire den su comunidad.

"Gobierno y e industria ta hopi, hopi, hopi poderoso. E ta hopi mas poderoso cu ami. Mi ta djis un docente di Ingles," Brockman a bisa. Pero e kier sinti cu e por haci un diferencia.

Di un manera, Brockman su monitor ta reproduci e reportahe cu Environmental Protection Agency a cuminsa rekeri for di contaminadornan grandi mas di un decada atras. Emision for di 4 planta di carbon na Indiana a cay cu 60% desde 2010, ora cu e regla a drenta den efecto.

E regla aki awo ta den peligro, un di varios cu President Donald Trump su EPA ta argumenta ta costoso y un peso pa e industria.

Sinembargo expertonan ta bisa cu kita e rekisito ta pone den riesgo un aumento grandi den emision di companianan no ta publicamente responsable pa kico nan ta pone den aire. Y nan ta bisa cu perde e data - na mesun tempo e EPA ta cortando e calidad di aire otro caminda - lo haci mas dificil pa lucha contra cambio di clima.

Den medio di tur esaki tin e programa di Greenhouse Gas Reporting, un regla di 2009 for di Presidente Barack Obama su administracion cu ta afecta e contaminadornan grandi di carbon manera refinerianan, plantanan di energia y dump. Den e añanan desde esaki, nan a reporta colectivamente un disminucion di 20% den emisionnan, mas tanto motiva pa e clausura di plantanan di carbon.

Y kico ta sucede na e contaminadornan ta haci un diferencia. Nan emision den disminucion ta responsable pa un disminucion modesto den tur emision di gas berde na Merca desde 2010.

E registro aki ta inclui sitionan cu usualmente no ta considera un contaminador grandi pero cu tin emision di gas notable, manera campus di college y fabricanan di cornflakes por ehempel. Te hasta Walt Disney World na Florida, unda contaminacion a disminui cu 62% desde 2010, mester a duna nan rapport conhuntamente cu casi 10,600 otro luga.

"Nos no por resolve cambio di clima sin sa con hopi contaminacion e fabricanan grandi ta emiti y con esaki ta cambiando durante tempo," Jeremy Symons, un ex consehero di clima di EPA cu awo ta na Environmental Protection Network, un organisacion di ex oficialnan di EPA cu ta monitor politicanan ambiental. E grupo a provee calculacionnan como parti di The Associated Press su analisis di impactonan for di e proposicion.

Symons a bisa cu algun compania lo duna bon bini na e registro pa motibo cu esaki lo haci contaminacion mas facil.

Te ainda no ta cla con hopi e registro mes a contribui na e disminucion di emision. Mas regulacion specifico por lo menos pa provee un base pa loke nan a haci," Stanford University su cientifico di clima Rob Jackson, ken ta hefe di Global Carbon Project a bisa, cual ta un grupo di cientificonan cu ta haci un conteo anual di emision di carbon.

Gina McCarthy, un ex administrador di EPA bao di Obama, a bisa cu e registro ta laga cla con e plantanan di energia ta trahando en comparacion cu otro, y esaki ta induci na un emision mas abao. "E ta nifica placa pa e companianan aki. Su gasto. Su reputacion. E ta, mi ta kere, un storia di exito grandioso y mi ta spera e continua."

E posible fin di e rekisito aki ta bini mientras expertonan ta bisa cu hopi di e pais su aire no ta monitoria. Nelson Arrley Roque, un profesor di Penn State cu ta co-autor di un estudio den april tocante e "desiertonan di monitoreo," a bisa cu cerca di 40% di e tereno Mericano ta sin monitor. Esaki hopi biaha ta inclui barionan di menos recurso y otro barionan.

"E aire ta importante pa nos tur, pero aparentemente 50 miyon persona no por conoce y nunca no sa" con malo e aire ta, segun Roque.

EPA tambe ta purbando di trece back placa cu tabata stipula pa monitor aire, parti di e terminacion di e subsidionan cu e tabatin pa tuma accion pa diversidad, igualdad y inclusion. Esaki ta inclui 500,000 cu lo a financia 40 monitor di aire den un comunidad di minoria cu tin ingreso abao na Charlotte, North Carolina.

CleaneAIRE NC, un organisacion cu ta traha pa mehora e calidad di aire na e estado cu a ricibi e subsidio ta demandando. "E no ta diversidad, igualdad y inclusion. E ta derechonan humano," Dasha Wall a bisa, e grupo su manager di programa di ciencia. "Nos tur merece un derecho pa tin aire limpi."

Investigacion ta fuertemente conecta mal calidad di aire na malesanan manera asthma y malesa di curason, cu un conexion menos estableci na cancer. Cerca di industrianan di polucion, expertonan ta bisa loke hopi biaha ta falta ta of suficiente data den localidad specifico of e disposicion di investiga e impacto riba salud.

Indiana ta bisa cu e ta mantene un "monitoreo robusto den henter e estado y un programa di evaluacion pa aire, tera y awa," pero Brockman y otronan den e parti di estado aki, incluyendo miembronan di Southwestern Indiana Citizens for Quality of Life, no ta satisfecho. Nan ta instalando nan propio monitor pa calidad di aire y awa. E ta un trabao di tempo completo pa mantene e red di monitor y lucha contra problemanan di conectividad.

2 di 3 motociclista riba Harley Davidson riba Ser'i Teishi a accidenta

Diabierna madruga a drenta informe di un accidente cu hende herida riba e caminda di Ser'i Teishi bayendo pabao, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a pidi pa 2 ambulance como cu ta 2 motociclista lo a dal den otro di cual un ta mas herida cu e otro. Locual a sucede ta cu un di nan a slip riba e caminda dal e otro banda di dje y a bent'e abao, pa cual ambos motociclista a resulta herida mientras esun di 3 a logra desvia. Na yegada di e ambulance nan a atende ambos victima. Un di nan a haya sla na cara y su man. Nan a transporta ambos pa hospital.

3 Hoben canando den Ser'i Noka pegando candela rond

Diaranson merdia a drenta informe di cu tin 3 hoben canando den Ser'i Noka pegando mondi na candela.

Ya ta 2 biaha caba cu ta mira nan cana bay den mondi y ta core sali lagando e mondi aki na candela. Polis tin atencion pa e caso aki polis ta spera cu pronto lo logra captura nan. Bombero cada biaha mester bay paga e candelanan aki.

Accidente pa falta di preferencia dilanti Anytime Paradera

Diabierna mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida dilanti Anytime na Paradera, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda e chauffeur di e MG s.u.v. biniendo for di Rooi Afo no a wak ni a duna preferencia na e Toyota Agia biniendo for di Sero Patrishi bayendo nort.

Debi na e impacto el a resulta levemente herida. Na yegada di e ambulance casualmente pasando ey dilanti a topa cu e accidente y a atende e chauffeur mas tanto spanta na e sitio mes.

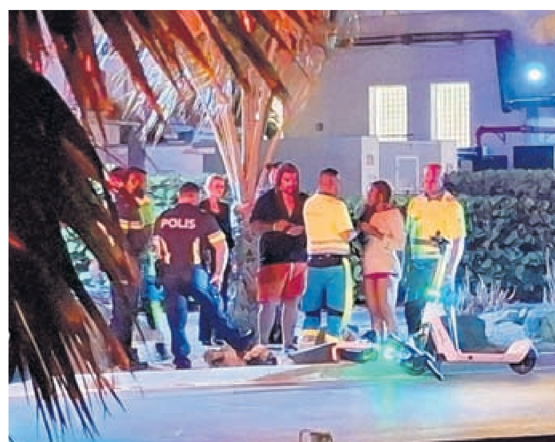
Persona a cay flauw den edificio di Island Finance na John G. Emanstraat

Diabierna mainta a drenta informe di cu un persona a cay flauw den edificio di Island Finance, mesora a dirigi un ambulance na e sitio.

Na yegada di e ambulance nan a atende e persona cu tabata sodando friu y a transport'e pa hospital.

Un otro accidente cu electric step ta mira turista herida

Diahuebs anochi a drenta informe di un accidente cu un turista riba electric step na Palm Beach, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu e persona lo a perde control dal na e acera y a dal abao y bay for di tino. Na yegada di e ambulance ya e persona a bin bij. E personal di e ambulance a atende e turista y a recomend'e pa si e sinti su mes malo e presenta na hospital pa un control mas avansa.

Activista di Hong Kong Joshua Wong acusa bao ley di seguridad pa segundo bes

(AP)—Activista prominente di Hong Kong, Joshua Wong, a ser causa diabierna cu conspiracion pa traha cu forsanan stranhero pa menasa e seguridad nacional bao di e ley imponi pa Beijing cu criticonan ta bisa a destrui e movemento pro-democracia di Hong Kong.

E procesamento tabata e segundo bes cu Wong a ser acusa bao e ley nacional. Ya el a ser condena den un caso separa conecta na un eleccion primaria no oficial y a ser sentencia aña pasa pa cuatro aña y ocho luna den prison.

E procesamento a acusa Wong, 28, di conspira cu activista Nathan Law y otronan pa puntra pais, institucion, organisacion y individuonan stranhero pa impone sancion of blokeo, of pa participa den otro accion hostil, contra Hong Kong y China.
Tambe nan a bisa cu el a stroba e formulacion y implementacion di ley y politicanan pa e goberinonan di Hong Kong y China, y cu e acto lo probablemente tabatin consecuencianan serio. E ofensanan alega a sucede entre juli 2020 y november 2020.

E procesamento no a elabora riba e acusacionnan den corte. E cargonan ta carga un castigo maximo di bida den prison. Despues di tende e acusacion den corte, Wong a bisa cu el a "comprondе" e acusacion. A suspendi e caso pa augustus.

Polis di seguridad nacional a detene Wong den Stanley Prison diabierna riba e acusacion nobo y tambe riba sospecho di "manehando propiedad conoci of sospecha di representa procedementonan di ofensanan condenable," polis a bisa den un declaracion.
Wong a bira un activista prominente den Hong Kong na 2012 como un studiante liderando protestanan contra e introduccion di educacion nacional den e scolnan di e ciudad. Dos aña despues, el a bisa mundialmente famoso como e lider di e Occupy Movement.

Na 2016, Wong a co-funda un partido politico nombra Demosisto cu activistanan Law y Agnes Chow. Den e movemento di pro-democracia na 2019, Wong a yuda busca sosten exterior pa e manifestacionnan. Su activismo a resulta den Beijing nombrando e un defensor di Hong Kong su independencia cu a "roga pa interferencia" pa forsanan stranhero.

Demosisto a ser desmantela ora Beijing a impone e ley di seguridad na 2020. E gobiernonan Chines y di Hong Kong a bisa cu e ley a trece stabilidad back pa e ciudad. Na 2023, autoridadnan Hong Kong a ofrece recompensanan di 127.600 dollar pa informacion cu lo resulta den detencion di Lawm ken a muda bay Britania, y varios otro activista basa den exterior.

Director di Amnistia Internacional Chines Sarah Brooks a bisa den un declaracion cu e procesamento nobo contra Wong a mustra e "capacidad di e ley di seguridad usa pa Hong Kong pa menasa derechonan humano den e ciudad ta mas potente y presente cu nunca."

"E ultimo cargo contra dje ta subraya e miedo cu autoridadnan tin di disentimentonan prominente y ta mustra con leu nan lo bay pa mantene nan den prison lo mas largo posible—di e manera aki continuando un efecto preocupante riba activismo civico den e ciudad," el a bisa, urgiendo e gobierno pa descarta e acusacion y stop di aplica e ley.

Cruz Cora ta cera oficina na Niger y personal stranhero ta retira despues cu junta ta duna orden di expulsion

(AP)—E Comite Internacional di Cruz Cora a anuncia e ciere di su oficinanan na Niger y e retiro di su personal stranhero, cuatro luna despues cu e junta gobernante a duna orden pa e organisacion pa sali for di e pais.

ICRC a confirma e ciere y retiro den un declaracion diahuebs.

"Nos ta reitera nos disposicion pa mantene dialogo constructivo cu autoridadnan di Niger cu un bista pa resumi nos proteccion humanitario y actividadnan di ayudo," Patrick Youssef, e director regional di ICRC pa Africa, a bisa den un declaracion.

Den februari, e ministerio di Asunto Exterior di Niger a duna orden pa ICRC pa cera su oficinanan y sali for di e pais. No a duna ningun motibo oficial pa cera e operacion di e organisacion den e pais.

ICRC a bisa cu nan tabata den dialogo cu autoridadnan di Niger desde februari pa comprondе e motibonan pa nan decision y provee cualkier clarificacion necesario pero cu e esfuersonan ey no tabata exitoso.

Dia 31 di mei, lider di junta na Niger, Abdourahamane Tchiani, a hustifica e expulsion di ICRC riba television estatal Nigeriano, acusando e organisacion di a reuni cu "lidernan terorista" y financia gruponan arma.

ICRC a nenga e acusacionnan den su declaracion diahuebs, bisando cu dialogo cu tur banda den e conflicto ta necesario pa cumpli cu su mandato humanitario y cu e "nunca ta duna sosten financiero, logistico of di cualkier otro forma" na gruponan arma.

E organisacion humanitario ta activo den e pais West Africa desde 1990, principalmente yudando hende desplasa pa violencia causa pa extremistanan Islamico, inseguridad alimentario y desasternan natural. Segun e organisacion, e ta provee ayudo humanitario pa mas cu 2 miyon hende den Niger.

E gobernantenan militar a tuma poder den un rebelion dos aña pasa, e ultimo di varios adkisicionnan den e Sahel di Africa, e region expansivo di e Desierto Sahara cu a bira un hotspot pa violencia extremista cometi pa gruponan militante.

Desde e rebelion, Niger a aleha for di su partnernan Occidental, manera Francia y Merca, dirigiendo nan bista pa Rusia pa seguridad. Na november aña pasa, e junta militar di e pais a prohibi grupo di ayudo Frances Acted di traha den e pais en medio di tensionnan cu Francia.

Oportunidad pa entrega nominacion pa condecoracion Real 2026

E aña aki 19 ciudadano Arubiano a haya un condecoracion Real. Manera cu tabata e caso den añanan anterior, atrobe ta posibel na ocasion di celebracion di Dia di Rey 2026, pa nomina personanan cu ta bin na remarke pa haya un decoracion Real, popularmente bisa haya un "lintje". Esaki por entrante 2 di juni 2025.

Na tur parti di Aruba hende ta compromete su mes cu comunidad. Hopi biaha nan ta haci esaki den silencio y tras di cortina, pero e personanan aki mester pone nan den spotlight. Un persona por merece un condecoracion si tin merito special pa sociedad. Esaki por ta trabou boluntario, pero tambe un elaboracion special di un funcion principal paga of combinacion di tur dos.

Ta trata di boluntarionan cu desinteresadamente a compromete nan mes durante 15 aña of mas
cu organisacionnan, gruponan, barionan of personanan riba tereno di deporte, arte, cultura, religion,
naturalesa, medio-ambiente, tereno social, trabou pa hubentud, cuido di adulto mayor, ordo publico
y siguridad.

Un persona cu ta funciona excepcionalmente bon na trabou tambe por bin na remarke. Den un caso asina ta trata di un merito special y excepcional cu ta bay considerablemente mas leu cu loke por spera normalmente y di cua sociedad ta beneficia.

Si bo conoce un persona asina, bo por nomina e persona aki pa ricibi un reconocemento special pa medio di un distincion Real. Cualkier hende incluso organisacionnan of institucionnan por entrega un nominacion asina. Mester entrega tur nominacion por escrito y tambe dos formulario special.
E formularionan aki cu e instruccionnan y splicacionnan lo ta obtenibel for di 2 di juni 2025 durante orario di oficina na e balie di oficina di gobernacion na Oranjestad, San Nicolas y na tur MFA.

Na Aruba, e decoratiecommissie ta encarga pa procesa e nominacionnan y haci investigacion acompañante. Ta manda e nominacionnan pa Hulanda via canalnan oficial unda e Nederlandse Kapittel voor de Civiele Orden ta procesa nan.

Pa por evalua debidamente e meritonan di e persona nomina, ta di gran importancia pa suministra tur informacion pidi mas completo posibel. E formularionan mester ta yena y firma completamente y e nominacion mester ta bon fundamenta.

Decoratiecommissie Aruba ta enfatisa cu e distincion Real mester ta un sorpresa pa e persona concerni. P'esey ta di sumo importancia pa no informa e candidato nomina di e nominacion y pa no envolvi e den yena e formularionan. Esaki tambe ta preveni decepcion si no otorga e premio.
Naturalmente bo no por entrega un nominacion pa bo mes.

E ultimo fecha pa entrega nominacion pa un distincion Real pa aña 2026 ta diahuebs, 31 di juli 2025, 4:00 PM. No ta procesa nominacionnan incompleto y nominacionnan ricibi despues di e fecha y orario ariba menciona. Tanto e Decoratiecommissie Aruba como e Nederlandse Kapittel pa e Civiele Orden lo considera solamente nominacionnan completo y na tempo.

Mester entrega e nominacionnan den un envelop seya na balie di oficina di gobernacion na Oranjestad.
Ta dirigi e envelop na Decoratiecommissie Aruba c/o Oficina di Minister di Asuntonan General,
L.G. Smith Boulevard 76, Oranjestad, Aruba.

Decoratiecommissie Aruba ta hopi contento cu hopi nominacion ta drenta cada aña y ta spera cu na 2026
lo reconoce hopi hende di e comunidad di Aruba pa e trabou importante cu nan ta haci pa comunidad
y cu lo por bisti nan e "lintje" bon mereci durante celebracion di Dia di Rey 2026.

Si bo tin cualkier pregunta of ta desea di ricibi mas informacion, por fabor tuma contacto cu un di e miembronan di Decoratiecommissie Aruba:

- dhr. Frank Croes (Tel: 565-3147)
- mw. Annelien Tromp-Diaz (Tel: 594-1640)
- dhr. Omar Harms (Tel: 561 1310)
- mw. Dynia Abath-Muller (Tel: 735 0331)
- mw. I. Nicolaas-Ras (Tel: 584-8880)
- mw. R. Garrido (Tel: 593-1820)
- mw. Mirella Wijngaarden (Tel: 564-5778)

Tambe por tuma contacto cu e comision via e-mail: condeco.aruba@gmail.com

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Kibrahacha	Centro Medico:
Tel. 583 4908	Tel. 584 5794

EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Un experto di arte Britanico cu a bende na sospechoso di financia Hezbollah ta ricibi sentencia

(AP) - Un experto di arte cu a presenta riba BBC su Bargain Hunt a ricibi sentencia diabierna di 2 aña y mey den prison pa no reporta su benta di obra di arte costoso na un sospechoso di financia Libanon su grupo militante Hezbollah.

Na un audiencia anterior, Oghenochuko Ojiri, di 53 aña, a declara su mes culpable na 8 ofensa bao di Terrorism Act 2000. E benta di arte pa cerca di 185,000 dollar na Nazem Ahmad, un dealer di arte y diamante cu Reuno Uni y Merca a sanciona como un financiero di Hezbollah, a tuma luga entre october 2020 y december 2021. E sancionnan tabata diseña pa preveni cualkier persona na Reino Uni of Merca di haci negoshi cu Ahmad of su compania.

Ojiri, ken tambe a participa den BBc su Antiques Road Trip, ta enfrenta un psobiel sentencia di 5 aña den prison den e audiencia na London su Corte Criminal Central, cual ta miho conoci como Old Bailey.

Ademas di e termino den prison, husticiero Bobbie Cheema-Grubb a bisa cu Ojiri ta enfrenta un aña adiciona riba su licencia - un periodo di tempo despues di un sentencia di prison unda e condena mester keda fuera di problema of ta core riesgo di regresa prison.

El a bisa Ojiri cu e tabata involucra den un relacion comercial "pa prestigio y ganashi" y te cu su rol cu Ahmad, e tabata "un persona cu tabata di admira."

"Bo tabata sa cu Ahmad ta sospechoso di hunga rol den financiamento di terorismo y e manera cu e mercado di arte por ta explota pa un persona como e," el a bisa.

"Esaki ta e nadir - tin un direccion cu bo bida por bay y mi tin tur confiansa cu bo no lo ta dilanti corte atrobe."

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe nochi: parcialmente nubia y generalmente seco
Den marduga y mañan: parcialmente nubia cu un awasero pasahero

Temperatura maximo 33 grado Celsius
Temperatura minimo 28 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 34 pa 40 grado Celsius
Uv index: 12

Bahada di solo: 7:04pm
Subida di solo: 6:13am

Biento:
Modera te basta fuerte for di direccion oost; forsa 4 te 5 (20 te 39km/ora, 11 te 21 nudo)
Den di dia fuerte den rafaga; forsa 6 (40 te 50km/ora, 22 te 27 nudo)

Situacion general di tempo:
Extension di e area di presion halto riba Atlantico lo domina weer den region. Esaki lo sostene un biento basta fuerte te fuerte den rafaga.
Di otro un banda por bisa cu condicionnan levemente instabil lo trece de bes en cuando areanan di nubia riba region local cu por produci algun awasero breve durante e periodo di pronostico aki.

Condicionnan maritimo/estado di lama:
Na partinan protege di costa: keto, rond di 1 pia.

Na partinan zuid: trankil te modera cu olanan di 1 pa 3 pia.

Na partinan oost te noordwest di costa: generalmente modera cu olanan di 4 pa 5, localmente 6 pia.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada. Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil, pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu dolor na nos curason, pero conforme cu Dios su boluntad, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Sra. Imelda Lucrecia Dijkhoff
Mihor conoci como "Mamai of Maela"
*22-11-1934
†05-06-2025

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador,
mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Eric Augustin Allee
***03-08-1948**
†02-06-2025

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Caminda Dios ta, ey mi ta biba

Señor ta mi luz y salbacion,
di ken lo mi tin miedo?
Señor ta fortalesa di mi bida,
Pa ken lo mi tembla?
Salmo 27

Cu inmenso tristeza na nan curason pero agradecido na Tata Celestial pa su bida cu el a comparti cu nan, Famia Lumeniër-Franken ta cumpli cu e tristo deber di participa fayecemento di nan ser stima;

Harold Anthony Lumeniër
cariñosamente yama Haime
***7 februari 1963 – †30 mei 2025**

Na nomber di su:
Mayornan;
Sra. Vda Bernadita (Edita) Lumeniër-Franken
† Mario (Mai) Lumeniër

Rumannan;
Francisca Lumeniër
Sigfried Lumeniër
Marisol Lumeniër y famia
Jorge Lumeniër y Monique Coronel y famia
Cherilyn (Sherry) Lumeniër y esposo Anderson Vrieswijk y yiu

Sobrinonan;
Deliomar Laclé y Melanie Samson y yiu
Delmary Laclé y Jeremy Gomez
Daniel Lumeniër
Delmer Laclé
Djurre Vrieswijk
Delise Laclé
Ihanan;
Lue-Ann Tromp y famia
Delmer Laclé

Tanta y Omonan;
Famia di †Joaquin y †Ida Lumeniër-de Mey
Famia di †Estrolita y †Olindo Croes-Lumeniër
†Leandro y Olga Franken-Winterdaal y famia
Rufino y †Francisca Franken-Boekhoudt y famia
Famia di †Mario y †Maria Franken-de Cuba

Tanta y Madrina;
Carmen y Jorge Donata-Franken y famia
Famia di †Modesta y Lorenso Winterdaal-Croes

Famianan;
Delio Laclé y famia
Carolina Giraldo-Fingal y famia

Tur su prima- y primonan y nan famia

Famia Lumeniër- Franken ta invita tur demas famia, amiga- y amigonan, amistadnan y conocinan, bisiñanan, su ex coleganan di Hilton Aruba Caribbean Resort & Casino y tur esnan cu a conoce Harold pa e **acto di entiero** cu lo tuma luga diasabra 7 di juni 2025 na Misa Santa Filomena na Paradera for di 2:00pm pa 4:00pm, sigui pa respons y despues lo sali pa Santana Catolico Pastoor Kranwinkel na Paradera.

Oportunidad pa condoleer ta diabierna 6 di juni 2025 na Aurora Funeral Home for di 7:00pm pa 9:00pm.

Bistimento: trahe pa ocacion di entiero

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Mi no a muri. Ta pesey mi no ta bisa ayo,
Mi a djeis habri mi halanan.
Y bula bai keiro.
Boso a keda atras.
No laga Tristesa domina boso.
Keda uni un cu otro pa mi alma, esey lo ta un alegria.
Recorda mi cu amor.

Cu imenso dolor na nos curason y conforme cu boluntad di Dios y gradecido na loke el a haci y nifica pa nos, Nos ta anuncia of participa cu inesperadamente e transformacion di morto pa bida eterno di nos casa, tata, welo, ruman, omo primo, suegro, amigo stima.

Rudolf Alexander Dirksz
Mihor conosi como Dolf of Rudy,
***26-01-1960 †05-06-2025**

Anuncio ta wordu anucia despues

Edna Rosalia Meelis-Arendsz

* 03 SEPTEMBER 1933 - †30 MEI 2025.

Na bida co fundador y directora di nos compania y alavez mama di nos miembronan di gerencia.

Lagrima y flornan por seca, su recuerdonan y tur loke el a haci y significa pa nos lo keda graba pa semper den nos mente y curason.
"Cerca Dios mi alma ta na paz, ta di Dj'e mi salbacion ta bin"
Salmo 62:1

A fayece inesperadamente;

Sra. Catharina Maria Ras-Croes

Miho conoci como "Inchi"
***02-08-1943 - †30-05-2025**

Na nomber di su:
Mayornan; †Benito y †Lima Croes-Jansen

Esposo; †Timoteo Ras

Yiunan; Richard y Marsolaire Ras-Peñaloza
Elvis Ras y Jaki Rojas

Nieto/anan; Lydy-Ann Ras y Rygel Harms, Elgean Ras y Janella Geerman, Richienell Ras, Mia Ras, Mina Ras

Su bisanieto; Rygean Ras

Rumannan;
†Mateo y †Hilda Croes-Donata y famia
†Livia y †Roque Croes-Croes y famia
†Zr.Judith Croes
Vera y †Coco Thiel-Croes y famia
†Aurita Croes
†Nemencio Croes y famia
†Oscar y Chimina Croes-Boekhoudt y famia
Nelson y Jarmin Croes-Tromp y famia
Etlyn y Felix Boekhoudt-Croes y famia

Swa y cuñanan;
†Adela Ras y yiunan na Hulanda
Johanita Ras y famia
†Dominico Ras y famia
†Vera Ras y famia
†Alberto "Bety" y Lucita Ras-Kock y famia na Hulanda
†Berta y †Martin Jansen y famia
Rita y Lorens Maduro y famia
Alida y †Roland Thijsen y famia
Eli y Adi Ras- Willems y famia
Reina y Adrian Oduber y famia
Elfa y Ali Maria y famia
Mirta y Roland Danje y famia
Johny y Camille Ras y famia

Su ihanan; Michael Croes, Gwendeline Ras-Croes, Judella Maduro, Gisella Ras, Sandy Croes

Ayudantenan na cas;
Giorgina Dual y Cecilia Morales

Amiganan di cas; Yona, Melva Zandaam, Theresita de Cuba, Josefina Rojas-Ortega, Angelica Rojas,

Demas famia, primo y primanan, sobrino y subrinanan, comer y comper, bisiñanan, amigo y amiganan, ex coleganan di Hospital y demas famia na Aruba y Hulanda

Ta keda cordialmente invita pa e **acto di entierro** cu lo tuma lugar diasabra 7 di Juni 2025 na misa Santa Filomena di 9:00 am pa 11:00 am, despues lo Sali pa Santana catholicon a Paradera

Despensa nos si den nos tristesa nos por a lubida un of otro persona.

Ta lamenta cu despues di entiero nos nota ricibi bishita di condolencia na cas.

Mi Dios, Mi Señor, Mi Salbador
Cu Bo amor infinito tenemi den Bo braza
Ya no tin scuridad
Unicamente Bo Luz briyando

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Sra. vda. Edna R. Meelis-Arendsz

Cariñosamente yama Mama, Oma, Omi y Na
***03-09-1933 - †30-05-2025**

Esposo: †Johan Martin "Jan" Meelis
Yiunan: Marcel y Maristella Meelis-Geerman
Gisèle y Ramsay Acosta-Meelis
Rouel y Malyce Meelis-Koolman
Nieto- y nietanan:
Ghislaine y Niel Merckx
Jean-Martin Meelis y Ashley Rodulfo
Isabelle Meelis
Christian y Gabriëlle Acosta
Elise y Sophie Meelis
Bisanietanan:
Ava Maduro
Cecile Merckx

Rumannan:
Walter y †Ella Arendsz-de Cuba y famia
Erica Arendsz y famia
Edwina y John Fellerhof-Arendsz y famia
Eric y Wina Arendsz-Kock y famia
Franklin y Ineke Arendsz-Rijnders y famia
Aura y †Juan de Cuba-Arendsz y famia
†Diana y Remigio Wever-Arendsz y famia
Edwin y †Rita Arendsz-Croes y famia
Imelda y Jorge Medina-Arendsz y famia

Sobrina y sobrinonan:
Randolph Arendsz y Jourainne Tromp
Gina y Raymond Habibe y famia
Aldrick y Ilse Arendsz y famia
Jane y †Chris Lanooij y famia
†Juni y Rita de Cuba y famia
Suzette y Bambi Maria y famia
†Rene y Olivia de Cuba y famia
Franklin Lin y Susan Kifer
Michael y Mariska Lin y famia
Alwin Lin y Jacqueline Wernet y famia
Ricky Lin y Sharyn Toner
Remi Wever y Sherel van Cleef
Raymond y Marelva Wever y famia
John Jr. Fellerhof y famia
Irwin y Shelly Arendsz y famia
Egbert Arendsz
Ylonca y Jean-Pierre Zimmerman y famia
Echi Arendsz y Stephanie Angela y famia
Yordan y Mariangella Geerman y famia
Derick Arendsz y Carla Gomes y famia
Anthony Medina
Gino Arendsz y Annemarie Kuus
Alissa Arendsz y Mathijs Alderlieste

Sua y cuñanan:
†Gerda y †Harry Soudant-Meelis y famia
†Leny y †Herman Koster-Meelis y famia
†Joke Meelis y famia
†Francine y †Ben Geerars-Meelis y famia
†Huub y †Netty Meelis-Tummers y famia

Famia:
†Alé y †Ina Geerman
Frido y Margo Koolman
†Boy y †Evelina Acosta

Amigonan di cas:
†John y Diet Booi
Frido y †Rica Bernadina
Ronny y Andrea Tchong

Ihanan
Demas famianan, amigonan y conocirnan

Diahuebs 5 di juni 2025 di 7.00 p.m. te 9.00 p.m. tin oportunidad pa duna **condelencia** na Royal Funeral Home na Cumana. Nos lo **despedi** di nos stimada Edna diasabra awor dia 7 di juni 2025 di 1.00 p.m. te 3.30 p.m. na Pro Catedral San Francisco de Asis na Oranjestad, despues tin un Santo Sacrificio di Misa. Nos lo compaña Edna pa su ultimo lugar di sosiego na Santana Sabana Basora.

Despues di intiero lamentablemente nos lo no por ricibi bishita na cas.

Interpol ta bisa cu a detene 20 hende di 12 pais den operacion di abuso sexual di mucha

(AP)—Organisacion global di polis Interpol ta bisa cu a detene 20 hende den Europa y America despues di un operacion transfronteriso den 12 pais dirigi riba material di abuso sexual di mucha.

E operacion, lidera pa polis Spaño, a cuminsa fin di aña pasa despues cu agentenan policial a identifica gruponan online circulando imagennan unda ta sexualmente explota muchanan.

Autoridadnan Spaño a detene siete sospechoso, incluyendo un trahador di cuido medico y un docente, Interpol a bisa. E trahador di cuido medico supuestamente a paga muchanan menor di edad pa imagennan explicito, mientras a acusa e docente di posesa y comparti material di abuso sexual di mucha via varios plataforma online.

Autoridadnan na Latino America a detene 10 sospechoso den siete pais, incluyendo tres na El Salvador y un docente na Panama. E otro sospechosonan a ser deteni den otro parti di Europa y Merca.

Te awor, 68 sospechoso adicional a ser identifica, y investigacionnan ta andando, Interpol a bisa.

"Dios ta amor... y amor ta Dios,
maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda
di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi"
Salmo 33

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Miluska Marilu Hoek

***19-02-1972 - †05-06-2025**

Acto di despedida lo wordo anuncia despues

NATO ta hopi cerca di acepta Trump su exigencia di 5% di inversion pa defensa, Rutte ta bisa

(AP)—Mayoria aliado di Merca na NATO ta sostene e exigencia di presidente Donald Trump pa nan inverti 5% di nan producto interno bruto (GDP) riba defensa necesario y ta cla pa aumenta aun mas gasto riba seguridad, segun Secretario-General di NATO Mark Rutte a bsia diahuebs.

"Tin amplio sosten," Rutte a conta reporteronan despues di presidencia un reunion di ministernan di Defensa di NATO na Bruselas. "Nos ta hopi cerca," el a bisa, y a agrega cu e tin "confiansa total cu nos lo logra esey" prome cu e proximo cumbre di NATO aki tres siman.

Aliadonan Europeo y Canada ya ta invertiendo hopi den nan forsanan arma, como tambe riba arma y municion, desde cu Rusia a lansa su invasion riba Ucrania na 2002.

Na mesun momento, algun a critica e exigencianan di Merca pa inverti 5% di nan GDP riba defensa—3,5% riba gasto puramente militar y 1,5% riba caminda, brug, pistanan di avion y wafnan necesario pa desplega forsanan arma mas rapido.

Luchando ainda pa cumpli cu meta bieu

na 2023, mientras Rusia su invasion riba Ucrania a drenta su segundo aña, lidernan di NATO a acorda pa gasta al menos 2% di nan GDP riba presupuestonan nacional di defensa. Te ainda, 22 di e 32 pais miembro a cumpli, y otronan ainda ta luchando.

Trump y su equivalentenan den NATO ta mustra probable di sostene e meta nobo na un cumbre na Den Haag dia 24-25 di juni. Trump ta insisti pa su aliadonan gasta al menos 5% pa asina Merca por enfoca riba prioridadnan di defensa otro caminda, mayormente den e region Indo-Pacifico y su mesun frontera.

El a haya influencia importante riba e otro paisnan den NATO por medio di pone duda tocante si Merca lo defende aliadonan cu gasta mucho tiki. Na mesun momento, Trump a impone tarifanan riba aliado y enemigonan, citando preocupacionnan tocante seguridad Mericano.

E meta nobo lo envolvi un aumento di 1,5% riba e meta di 2% pa presupuestonan di defensa. Esey ta nifica cu tur 32 pais lo ta invertiendo e mesun porcentahe. Te awor Merca ta gasta hopi mas den dollar compara cu otro aliadonan.

Pero segun e cifranan mas recien di NATO, a calcula cu e organismo a gasta 3,19% di nan GDP na 2024, mas abao for di 3,68% un decada pasa. E ta e unico aliado di ken su gastamento a cay desde 2014.

Mientras e cifranan nobo ta conta si pa un total di 5%, considerando mehoracionnan den infrastructura civil pa asina por desplega forsanan arma mas rapido ta cambia e fondo riba cual NATO tradicionalmente ta calcula gasto di defensa.

Promoviendo "metanan di capacidad"
Durante e reunionnan, ministernan di Defensa tambe a aproba metanan di compra pa engrandece e deposito di arma y equipahe militar pa asina defende Europa, e region Artico y Norte Atlantico miho, como parti di e empuhe Mericano pa aumenta gasto riba seguridad.

E "metanan di capacidad" ta stipula metanan pa cada un di e 32 nacion cumpra equipahe di prioridad manera sistemanan di defensa aereo, misilnan di distancia largo, municion, dronenan y "postenan strategico" manera stacion pa recarga combustible, transportacion di equipahe y logistica. E plan di cada nacion ta priva, pues no tin hopi detaye riba esaki.

E metanan nobo ta asigna pa NATO basa riba un plan piloto acorda na 2023—e planificacion mas grandi di e organisacion desde e Guera Friu—pa defende su teritorio for di un atake pa Rusia y otro oponentenan grandi.

Bao e plannan ey, NATO lo purba tin te cu 300.000 trupa cla pa move riba su frontera oriente dentro di 30 dia, aunke expertonan ta sugeri cu aliadonan lo lucha pa cumpli cu e cantidad ey.

E paisnan miembro ta ser asigna rolnan pa defende teritorionan di NATO dentro di tres zona—e area norte y Atlantico, un zona norte di e Alpen, y otro sur di Europa.

Planificadornan di NATO ta kere mester cumpli cu e metanan dentro di 5 pa 10 aña, mirando e velocidad na cual Rusia ta construyendo su forsanan arma awor, y cual lo acelera si yega na cualkier acuerdo di paz pa caba cu e guera na Ucrania.

A detene un hoben na caminda pa training di volleybal pa para dilanti hues di inmigracion

(AP) - Un studiante di Massachusetts deteni na caminda pa training di volleyball fin di siman pasa cu tabata den plan pa presenta dilanti un hues di inmigracion diahuebs.

Marcelo Gomes da Silva, di 18 aña, ken a bay Merca for di Brazil tempo cu e tabatin 7 aña, a keda deteni pa Merca su agentenan di Immigration and Customs Enforcement diasabra. Autoridadnan a bisa cu e agentenan tabata buscando e hoben di Milford High School su tata, ken ta doño di e auto cu Gomes da Silva tabata manehando na e momento ey.

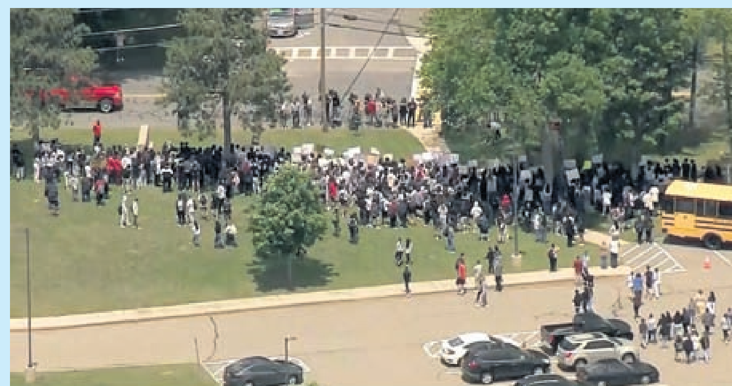
E hoben ta enfrenta un audiencia di corte di inmigracion na Chelmsford.

U.S Department of Homeland Security su vocero Tricia McLaughlin a bisa anteriormente e siman aki cu oficialnan di ICE tabata tumando accion contra "un menasa di seguridad publico conoci" y cu Gomes da Silva su tata "tin e habito di maneha na velocidadnan halto cu ta surpasa 100 mia pa ora den areanan residencial."

"Mientras cu oficialnan di ICE nunca tabatin e intencion di detene Gomes da Silva, a haya cu e tabata na Merca di manera ilegal y ta suheto na proceso di dpeportacion, pues e oficialnan a haci e detencion," el a informa den un declaracion.

Gomes da Silva inicialmente a drenta e pais cu visa di bishitante y despues a aplica pa un visa du studiante cu desde e tempo aki a caduca, segun su abogado, Robin Nice. El a describi su persona como uno profundamente involucra den su comunidad y un miembro di ambos e scol su banda di marcha y un banda na su misa.

Hues federal considernaod gomes da Silva su peticion pa keda libera mientras su caso di inmigracion ta sigui cana a duna e gobierno te cu dia 16 di juni pa responde y a duna ordo cu Gomes da Sila no mester sali for di Massachusetts sin un notificacion di 48 ora duna na e corte. Gobierno a pidi permiso diaranson pa move Gomes da Silva na un facilidad di detencion den un estado diferente di New England, Nice a comenta, un decision di cual su abogado

ta den oposicion pa motibo cu nan tin preocupacion cu esaki lo atrasa e audiencia di inmigracion. Un hues rapidamente a nenga e peticion.

"Mi ta stima mi yiu homber. Nos mester di MArcelo back na cas. E no ta un famia sin dje," João Paulo Gomes Pereira a bisa den un video publica diaranson pa e abogado di su yiu homber. "Nos ta stima Merca. Please, trece mi yiu homber back."

Studiantenan na Milford High a protesta dialuna contra su detencion. Otro sostenedornan a bisti blanco y a yena e gymnasio di e scol diamars anochi, ora cu e ekipo di volleyball a dedica un wega na e miembro di nan ekipo cu no tabata presente.

Interpol ta emiti nota cora pa ex minister di Finanzas di Ghana tocante declaracionnan di corupcion

(AP)—Organisacion global di polis Interpol a pone ex-minister di Finanzas Ken Ofori-Atta riba su lista di nota cora diabierna pa supuestamente usa su oficina publica pa beneficio personal.

E nota ta sigui un peticion for di e fiscalnan di e pais West Africano cu a declara Ofori-Atta un "fugitivo" despues cu e no a aparece dilanti un panel investigativo e luna aki citando motibonan di salud. E

abogadonan di e ex-minister a bisa cu el a entrega historia medico na corte mustrando cu e ta ricibiendo tratamento afo. Su localisacion exacto no ta cla.

Un nota cora di Interpol—aunke no ta un orden di aresto—ta alerta agencianan di ley pa localisa y detene Ofori-Atta pendiente di extradicion. Ofori-Atta, ken a sirbi como minister di Finanzas entre 2017 pa 2024 pa e Partido Patriotico Nobo (NPP), a ser acusa di ta envolvi den varios caso di corupcion, incluyendo e mal uso di 58 miyon dollar di fondo publico pa un proyecto nacional di catedral cu nunca a materialisa.

Na december aña pasa, candidato di NPP Mahamudu Bawumia a perde e eleccion presidencial pa nominado di e partido Congreso Democratico Nacional John Mahama.

Desde cu el a tuma oficina na januari, Mahama a lansa un campaña di anto-corupcion diseña pa recupera 20 biyon dollar den supuesto fondo estatal horta. Criticonan, sinembargo, ta bisa cu e esfuerso a scapa aliadonan di su administracion.

Oforo-Atta no a comenta riba e acusacionnan, pero a bisa den pasado cu el a ser trata inhustamente pa e procesamento. Na maart, el a entrega un caso contra e oficina di e fiscal special, pidiendo e retiro di contenido "daña" for di e plataforma di red social di e oficina.

Nave humanitario riba mision di ayudo pa Gaza ta rescata 4 migrante riba lama; decenas a regresa Libia

(AP)—Un barco cargando activistanan, incluyendo Greta Thunberg, pa Gaza entrega ayudo humanitario a rescata cuatro migrante diahuebs despues cu nan a bula den lama for di un otro nave pa scapa detencion di autoridanan Libio.

E nave Madleen, cual ta opera pa e Freedom Flotilla Coalition, a ser alerta pa un agencia di control di frontera Frontex y a yega na e sitio den e Mediteraneo unda el a encontra 30-40 hende riba un "boto cu ta bahando." Mientras e Madleen a lansa su mesun boto di rescate, un nave di wardacosta Libio a acerca un velocidad halto, e coalicion a bisa.

"Pa preveni ser tuma pa autoridadnan Libio, cuatro hende a bula den lama, y a cuminsa landra desesperadamente pa e Madleen," cual a rescata nan. E Freedom Flotilla Coalition a protesta e regreso di e otro migrantenan pa Libia, unda campañadornan di derecho humano a bisa cu nan ta enfrenta abuso y hasta tortura. Tambe el a haci yamado riba Italia, Grecia y Malta pa busca esnan riba e Madleen y ta trece nan safe na Europa.

Campañador di clima Thunberg ta entre e 12 activista riba e Madleen cual a sali for di Sicili diadomingo riba un mision cu meta pa kibra e blokeo marino riba Gaza y entrega ayudo humanitario mientras tanto conscientisando tocante e crisis humanitario den e enclave Palestino. E biahe tabata planea pa dura siete dia.

Despues di un blokeo di tres luna diseña pa presiona Hamas, Israel a cuminsa permiti e entrada di ayudo basico den Gaza luna pasa, pero trahadornan humanitario a adverti tocante hambruna tanten cu e blokeo ta andante. Casi henter e poblacion di Gaza ta desnutri y un den cinco Palestino ta pasando hamber, segun e Programa

Mundial di Alimentacion a adverti.

Un intento luna pasa pa Freedom Flotilla Coalition pa yega via lama a fracasa despues cu un otro di su botonan a ser ataca pa dos drone mientras e tabata nabegando den awanan internacional cerca di Malta. E grupo a culpa Israel pa e atake, cual a causa daño na e parti dilanti di e barco.

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 7 juni 2025 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

CAft signaleert gebrek aan informatie over de ontwikkeling van personeelslasten

Pagina 3

Aruba voert de lijst aan van landen met de meeste dagen van extreme hitte in een jaar

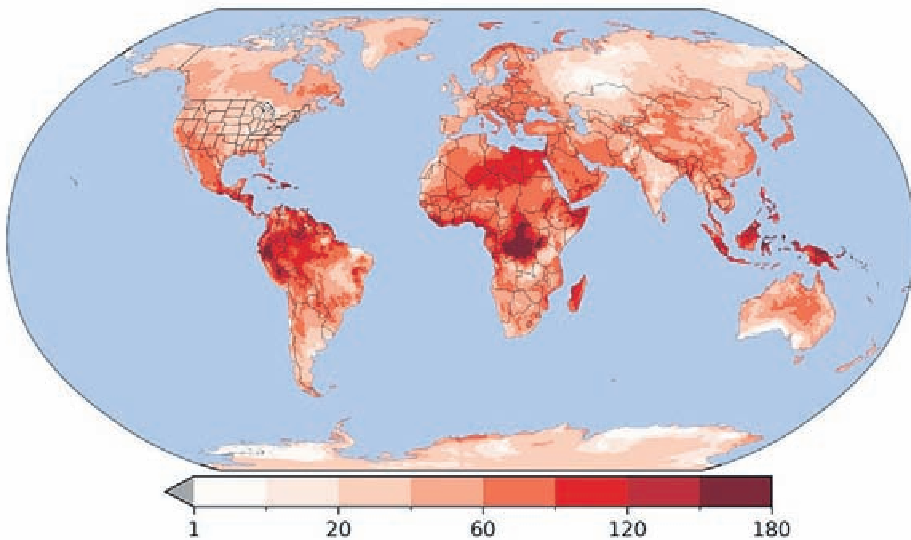

Figure 1. Number of extreme heat days (days when maximum temperatures are hotter than 90% of local historic temperatures) between May 1, 2024, and May 1, 2025. Analysis based on ECMWF ... the Climate Shift Index (CSI) system. Produced May 6, 2025.

Pagina 2

Kabinet AVP-Futuro kondigt diepgaand onderzoek aan naar AWSS NV

Pagina 5

Aruba voert de lijst aan van landen met de meeste dagen van extreme hitte in een jaar

In verband met de Dag van Actie voor Hitte (Heat Action Day), die op 2 juni wordt gehouden, evalueert een nieuw rapport van wetenschappers van World Weather Attribution (WWA), het Rode Kruis Klimaatcentrum en Climate Central de invloed van door mensen veroorzaakte klimaatverandering op gevaarlijke hittegolven in de afgelopen twaalf maanden (van 1 mei 2024 tot 1 mei 2025). Uit de evaluatie blijkt dat Aruba op de eerste plaats staat wat betreft het aantal dagen van extreme hitte in één jaar.

De geanalyseerde periode viel samen met het warmste jaar ooit op aarde, inclusief de warmste januari ooit geregistreerd. Het rapport concludeert dat de door mensen veroorzaakte klimaatverandering wereldwijd bijdraagt aan meer en gevaarlijkere extreme hitte, met langere en waarschijnlijker hittegolven tot gevolg.

Country	Number of extreme heat days (observed)	Number of extreme heat days added by climate change
Aruba	187	142
Dominica	184	143
Saint Vincent and the Grenadines	180	151
Grenada	177	145
Guadeloupe	175	136
Montserrat	174	131
Barbados	171	155
Antigua & Barbuda	167	119
Micronesia (Federated States of)	166	157
Saint Kitts and Nevis	164	119
Martinique	163	135
Puerto Rico	161	113

Table 1. Countries and territories with the most extreme heat days (days when maximum temperatures are hotter than 90% of local historic temperatures) from May 1, 2024, to May 1, 2025.

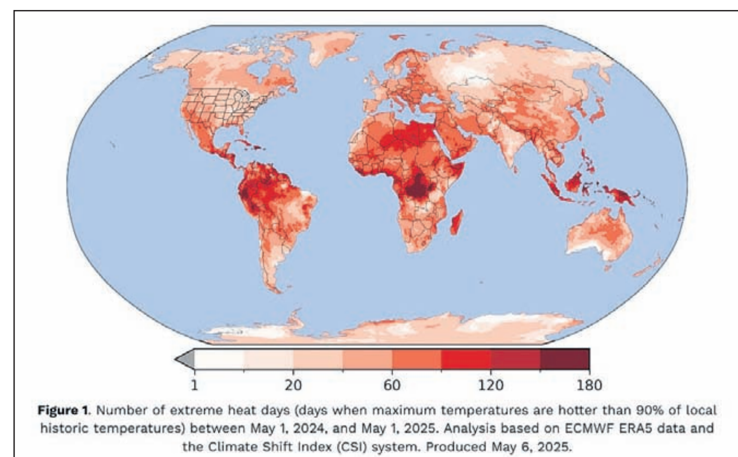

Figure 1. Number of extreme heat days (days when maximum temperatures are hotter than 90% of local historic temperatures) between May 1, 2024, and May 1, 2025. Analysis based on ECMWF ERA5 data and the Climate Shift Index (CSI) system. Produced May 6, 2025.

Belangrijkste bevindingen uit het rapport:
Tijdens de 12 maanden van analyse ervaren ongeveer 4 miljard mensen – dat is 49% van de wereldbevolking – minstens 30 extra dagen van extreme hitte als gevolg van klimaatverandering;
In 195 landen en gebieden heeft klimaatverandering minstens een verdubbeling veroorzaakt van het aantal dagen met extreme hitte in vergelijking met een wereld zonder menselijke klimaatimpact;
Alle 67 extreme hittegebeurtenissen, geïdentificeerd op basis van recordtemperaturen of zware impact op mensen of eigendommen, zijn beïnvloed door klimaatverandering;
Het rapport benadrukt het cruciale belang van monitoring en informatievoorziening over extreme hitte, en biedt concrete oplossingen voor hitterisico's.

Het jaar 2024 was opnieuw het warmste jaar ooit gemeten, en overtrof zelfs het voorgaande recordjaar. Het was bovendien het eerste jaar waarin de wereldwijde temperatuur gemiddeld over het hele jaar minstens 1,5°C boven het pre-industriële niveau lag. Elke maand van januari tot en met juni 2024 was de warmste ooit voor die maand, terwijl de rest van het jaar slechts iets koeler was dan het recordbrekende tijdvak van juli tot en met december 2023.

Het jaar 2025 begon met de warmste januari ooit, en met de laagste hoeveelheid zee-ijs in het Noordpoolgebied ooit gemeten in een noordelijk winterseizoen.

Hoe werd het gemeten?

Om te begrijpen hoeveel van de extreme hitte in het afgelopen jaar is toe te schrijven aan klimaatverandering, analyseerden de wetenschappers van Climate Central dagelijkse temperaturen in 247 landen en gebieden tussen 1 mei 2024 en 1 mei 2025, met behulp van twee hoofdmethoden:
Dagen van extreme hitte
Deze methode richt zich op dagen die lokaal als uitzonderlijk heet worden ervaren. Voor elke locatie wordt gekeken naar temperaturen die heter zijn dan 90% van de temperaturen gemeten tussen 1991 en 2020 op die plek. Zulke dagen worden aangeduid als "extreme hittesdagen".

Climate Shift Index (CSI)
Met de CSI berekenden onderzoekers hoeveel dagen van extreme hitte zouden hebben plaatsgevonden in een wereld zonder menselijke klimaatverandering, en vergeleken dat met het werkelijke aantal. Zo kon worden bepaald hoeveel extra dagen van hitte werden toegevoegd door de klimaatverandering.

En Aruba?

In de afgelopen 12 maanden ontkwam geen enkele regio ter wereld aan gevaarlijke extreme hitte. In alle landen leidde door mensen veroorzaakte klimaatverandering tot meer dagen met gevaarlijke temperaturen.
Aruba had van alle landen ter wereld de meeste dagen van extreme hitte: maar liefst 187 dagen. Zonder door mensen veroorzaakte klimaatverandering zou een gemiddeld persoon in Aruba naar schatting slechts 45 van zulke dagen hebben meegemaakt.

De bal is terug...*Op het juiste speelveld...*

De rechterlijke uitspraak in de zaak die was aangespannen door de parlementariër tevens kandidaat-minister, heeft de bal weer teruggelegd daar waar het van meet af aan thuishoorde, bij de formateur. Was het nu echt nodig om een zaak te beginnen waarin de rechter in details het hele proces kon aanhoren om vervolgens te verklaren niet bevoegd te zijn om te oordelen in een zaak die de benoeming van een minister betrof? Iets wat echt het prerogatief is van de Koning, via zijn vertegenwoordiger in Aruba. Zoals de zaak nu gelopen is betekent het dat na zoveel tijd nog steeds de formateur, nu ook premier, de beslissing moet nemen of hij de kandidaat voordraagt of niet. En daarmee verschijnt het interne politieke conflict wederom ten tonele, nu zonder de luxe van een uitvlucht om de beslissing nog langer uit te stellen.

Uit de uitspraak kan men bijvoorbeeld opmaken dat aan de Belastingdienst een verklaring over het naleven van zijn fiscale verplichtingen was gevraagd. Het lijkt heel logisch dat aan dit verzoek is voldaan, volgens de belastingwetgeving. Maar uit de uitspraak blijkt dat de rechter vaststelt dat de verklaring niet in een categorie valt die de belastingwetgeving kent. Uit de verklaring in de rechtszaak van de directeur Belastingen blijkt ook dat het een speciaal verzoek betrof. De rechter: "Een dergelijke verklaring is een vorm van service van de Belastingdienst". Maar, als dat zo is, zou het dan niet logischer zijn geweest om te denken dat het vertrouwelijke advies aan de formateur voorrang zou moeten hebben? Dat advies dat opeens nu niet zo vertrouwelijk meer is, tenzij daarin meer zaken worden besproken die niet in de verklaring staan die de kandidaat van de Belastingdienst ontving. In ieder geval zou het van enige voorzichtigheid getuigen als voorrang was verleend aan het bij wet (Landsverordening Integriteit Ministers) verplichte rapport aan de formateur en aan de kandidaat-minister mededelen dat hij contact kon opnemen met de formateur om de voortzetting van de benoemingsprocedure te bespreken. Ook had men kunnen overwegen de verklaring pas af te geven nadat het advies aan de formateur al was afgegeven om het proces af te ronden, zodoende prioriteit gevend aan de benoemingsprocedure y niet aan het verzoek van de kandidaat, die dit claimt als een recht dat elke burger heeft, maar op een moment dat dit een vertrouwelijk proces bij de formateur ondermijnde. Als men zo had gehandeld dan had de beslissing om de kandidaat al of niet voor te dragen allang genomen kunnen zijn en had de formateur, als de beslissing negatief zou zijn, hem dat kunnen uitleggen, zoals de wet op de integriteit van ministers voorschrijft. Of hij wordt voorgedragen voor de ministerspost en dan hoeft niets uit her rapport te worden besproken.
We komen nu terecht bij een kernpunt in de hele kwestie, namelijk dat de reden om eventueel een kandidaat niet voor te dragen niet noodzakelijkerwijs afhangt van de goedkeurende verklaring van alle instanties die bij wet verplicht rapporteren. Dat is de indruk die de kandidaat schept, maar dat is niet zo. In een eerder redactioneel commentaar hebben we uitgelegd dat de beslissing om te benoemen niet aan de formateur toekomt. Het is noodzakelijk degenen te overtuigen die verantwoordelijk zijn voor de benoeming en die dus niet in Aruba gevestigd zijn. We verwijzen ook nu weer naar een eerder geval waarin geen benoeming plaatsvond, niet omdat in Aruba problemen zouden zijn geweest in de toenmalige coalitie, maar omdat in Den Haag men bezwaren maakte tegen de benoeming. Omdat het toen, net zoals nu, ging om vertrouwelijke procedures, gaat men niet publiekelijk verklaren wat de redenen zouden zijn om niet te benoemen; de kandidaat wordt simpelweg geen minister. En in dit huidige geval zou, als dit zo zou uitpakken, zeker ook geen gang naar de rechtbank zijn; de rechter zou bij voorbaat al verklaren niet bevoegd te zijn om over de zaak te oordelen.
Maar nu de belangrijkste vraag: wat gaat er gebeuren op het politieke front? We hebben kennisgenomen van de commentaren dat, als er geen benoeming plaatsvindt, dan ook geen meerderheid meer zou zijn om het huidige kabinet te dragen. We zullen die variant wel bekijken als het zo ver is. De reden om zo te denken is dat de politieke praktijk in Aruba leert dat het verlaten van een partij en als onafhankelijk parlementslid te blijven zitten geen enkele garantie biedt voor de voortzetting van een carrière als politicus. Het probleem is niet de rest van de periode uitzitten, het grote probleem is hoe daarna verder te gaan? Hier komt men dan uit bij de moeilijke beslissing om zich aan te sluiten bij een andere partij, indien mogelijk en/of gewenst, of een nieuwe partij oprichten. Geen van die opties blijkt zonder meer succes te garanderen. Anderzijds kunnen we niet uitsluiten dat de formateur de kandidaat wel voordraagt, als hij vindt dat daar gronden voor aanwezig zijn. Hier herhalen we wat eerder is gesteld, namelijk dat het rapport van de Belastingdienst niet alleszeggend is; de voordracht moet ook geaccepteerd worden.
Daarnaast moet men ook bedenken dat er grote belangen op het spel staan en niet in de eerste plaats van de betrokken politici en partijen. Net zoals een groot deel van de wereld staan we wellicht voor veel moeilijker tijden dan de vooruitzichten aan het begin van het jaar leken. Een val van de regering is een grote verantwoordelijkheid om op zich te nemen en zal ook niet zonder meer leiden tot electoraal succes, indien het conflict zo ver zou leiden. Het zou goed zijn als de diverse actoren hierin, de kandidaat voorop, goed zouden nadenken over de gepleegde interventie in een proces waarin vertrouwelijkheid alles betekent. Het respecteren daarvan kan een bepalende factor blijken.

CAft signaleert gebrek aan informatie over de ontwikkeling van personeelslasten

Recentelijk heeft het College Aruba financieel toezicht (CAft) zijn advies gepubliceerd over het ontwerp van de Landsverordening tot wijziging van de begroting 2025 (OBW) en de voorjaarsnota van Aruba, die op 29 april 2025 zijn ontvangen. In het advies dat op 13 mei is verzonden aan minister van Financiën, Economische Zaken en Primaire Sector Geoffrey Wever, geeft het College een gedetailleerde toelichting met cijfermatige onderbouwing.

Het CAft benadrukt in zijn advies dat het, net als in voorgaande jaren, positief is dat de eerste OBW in het voorjaar wordt ingediend. Het College geeft aan dat de wijzigingen in de OBW, vergeleken met de oorspronkelijke begroting voor 2025, beperkt zijn en geen invloed hebben op het financieringssaldo.
Volgens het CAft blijft het overschot van de collectieve sector in de OBW gehandhaafd op 2,4% van het bruto binnenlands product (bbp), waarmee Aruba voldoet aan de begrotingsnorm van minimaal 1% en aan de voorgeschreven schuldcompensatie.

Toch wijst het CAft erop dat een aantal van zijn eerdere aanbevelingen nog niet is uitgevoerd. Met name is de meerjarige ontwikkeling van de personeelslasten en de schuldratio van de collectieve sector onvoldoende inzichtelijk. Daarnaast vormen geopolitieke spanningen en economische onzekerheden reële risico's voor het toerisme. In het licht hiervan adviseert het CAft om de economische ontwikkelingen en hun invloed op de overheidsfinanciën nauwgezet te monitoren en hierover te rapporteren.

Het College geeft verder aan dat de wijzigingen ten opzichte van de begroting beperkt blijven en geen invloed hebben op het financieringssaldo van de collectieve sector. De resterende inkomsten stijgen met AWG 7 miljoen door de ontvangst van middelen uit Nederland. Deze middelen zijn toegekend in het kader van het Landspakket en bestemd voor onder andere de renovatie van het Korrectie Instituut Aruba (KIA).
Het CAft merkt op dat het Department of Economic Affairs, Commerce and Industry (DEHZI) in april 2025 in een voorlopige raming de economische groei heeft verlaagd met 0,7 procentpunt naar 3,2%, maar dat deze nieuwe inschatting geen aanleiding was om de raming van de begrotingsinkomsten aan te passen.

In dat verband onderstreept het CAft dat het belangrijk is rekening te houden met de recente geopolitieke spanningen en economische onzekerheden, die in de tweede helft van 2025 kunnen leiden tot een mogelijke daling van het toerisme. Gezien het sterke verband tussen toerisme en economische groei, kan dit negatieve gevolgen hebben voor de inkomsten. Daarom acht het CAft het essentieel om maandelijks te monitoren of de realisaties afwijken van de begrotingsramingen.
Naast het verwachte financieringssaldo van circa AWG 78 miljoen voor het land zelf (1% van het bbp), verwacht het CAft dat ook andere entiteiten in de collectieve sector – met name de Algemene Ziektekostenverzekering (AZV) en de Sociale Verzekeringsbank (SVb) – een gezamenlijk overschot van circa AWG 114 miljoen (1,4% van het bbp) zullen realiseren. Rekening houdend met de wereldwijde economische onzekerheden, benadrukt het College dat dit overschot als buffer kan dienen tegen onverwachte negatieve resultaten. In dit verband is het belangrijk dat het land effectief toegang heeft tot deze middelen.

Eerder heeft het CAft geadviseerd om zo snel mogelijk in overleg te treden met AZV en SVb om de overschotten van deze instellingen in te zetten voor schuldreductie, met inachtneming van de wettelijke vereisten voor het aanhouden van reserves in de sociale fondsen. Recent heeft de regering het CAft gevraagd hierover zijn standpunt te geven, waarop het College heeft aangegeven bereid te zijn om in dit kader een nadere toelichting te geven.

Wat betreft de personeelslasten legt het CAft uit dat deze vanaf 2027 onder het plafond van 10% van het bbp moeten blijven. In 2024 bedroegen de personeelslasten circa 8% van het bbp. Het College wijst er echter op dat een meerjarige raming van de personeelslasten nog altijd ontbreekt.
Het CAft heeft de regering verzocht om in de eerste aanvullende begroting 2025 de ontwikkeling van de personeelslasten op te nemen conform de definitie uit de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft), zodat kan worden beoordeeld of het huidige beleid in lijn is met de gestelde kaders. Het College benadrukt dat deze informatie helaas nog ontbreekt in de OBW.

Het College meldt dat Nederland vanaf 1 mei 2025 een renteverhoging doorvoert op de leningen voor liquiditeitssteun ter waarde van AWG 916 miljoen. Volgens het CAft is deze ontwikkeling niet opgenomen in de OBW en ontbreekt ook een gedetailleerde toelichting over de mogelijke begrotingsimpact.

Voor 2025 constateert het CAft een investeringsniveau van AWG 70 miljoen. Toch is volgens het College vooralsnog onduidelijk hoe hier concreet invulling aan wordt gegeven. Indien zou blijken dat het overschot van 2,4% onvoldoende is als buffer, dan wordt overwogen om de investeringen te verlagen.

Desondanks benadrukt het CAft dat het beheersen van uitgaven te verkiezen is boven het verlagen van investeringen. In dit verband wijst het College erop dat het belangrijk is om een meerjarige investeringsagenda op te stellen. De regering heeft toegezegd dit te zullen doen, maar deze is nog niet opgenomen in de OBW. Het College acht het noodzakelijk om de meerjaren-investeringsagenda zo spoedig mogelijk te presenteren, om de doelmatigheid en effectiviteit van de geplande investeringen te waarborgen.
Het CAft verwacht dat de overheidsschuld van Aruba eind 2025 zal stijgen tot 71% van het bbp. Deze schuldratio heeft echter alleen betrekking op de overheidsschuld van het land zelf, en niet op die van de gehele collectieve sector. Het College merkt op dat de samenstelling van de collectieve sector voor 2025 nog niet is vastgesteld. Daardoor is het niet mogelijk om te beoordelen hoe de schuldpositie zich op lange termijn ontwikkelt. Het CAft benadrukt dat het van groot belang is om op korte termijn de samenstelling van de collectieve sector vast te stellen.

Wat betreft de volgende stappen die de regering volgens het CAft dient te nemen, vraagt het College de regering om, vóór het indienen van de OBW bij het parlement, invulling te geven aan de aanbevelingen uit het eerder uitgebrachte advies over de wijziging en de begroting. Dit omvat: het opnemen van de meerjarige ontwikkeling van de personeelslasten volgens de definitie van de LAft, het zo spoedig mogelijk opstellen van een meerjarige investeringsagenda afgestemd op de uitvoeringscapaciteit van het land, en het vaststellen van de samenstelling van de collectieve sector met urgentie, op basis waarvan ook de meerjarige ontwikkeling van de schuldpositie van de gehele collectieve sector moet worden gepresenteerd.

MEP stelt kritische vragen over benoeming Nuboer bij Utilities en Refineria

De MEP-fractie in het Arubaanse parlement heeft minister van Energie Arthur Dowers schriftelijk ondervraagd over de recente benoeming van Frederick Nuboer als lid van de Raad van Commissarissen van Utilities Aruba N.V. en Refineria di Aruba N.V. De fractie uit zorgen over Nuboers geschiktheid en integriteit, gebaseerd op eerdere controverses.

In de brief verwijst MEP naar het jaar 2021, waarin Nuboer aftrad als waarnemend voorzitter van de Algemene Rekenkamer Aruba (ARA) na betrokkenheid bij een incident van openbare dronkenschap. Daarnaast wijst de fractie op zijn rol als voormalig directeur van Insel Air, waar onder zijn leiding ernstige financiële onregelmatigheden zouden hebben plaatsgevonden, zoals het niet afdragen van belastingen en sociale premies.

Volgens MEP moeten toezichthoudende functies bij strategische staatsbedrijven gebaseerd zijn op deskundigheid, transparantie en vooral integriteit. Het verleden van Nuboer roept vragen op over zijn vermogen om effectief toezicht te houden op bedrijven die essentieel zijn voor Aruba's energievoorziening en economie. De brief bevat veertien vragen, ondertekend door parlementariër Edgard Vrolijk. De fractie vraagt onder andere wanneer Nuboer precies is benoemd, welke procedure is gevolgd, welke selectiecriteria zijn gehanteerd en of er een onafhankelijke beoordeling van zijn integriteit heeft plaatsgevonden.

Verder vraagt de fractie of minister Dowers zich bewust is van de publieke kritiek op Nuboers eerdere functies en of daarmee rekening is gehouden bij zijn benoeming. MEP wil ook weten of de minister bereid is de benoeming tijdelijk op te schorten in afwachting van nader onderzoek.

Daarnaast verzoekt MEP om een overzicht van alle leden van de Raad van Commissarissen van zowel Utilities als Refineria, inclusief hun benoemingstermijnen en professionele achtergronden. Ook vraagt de fractie naar het wettelijke of beleidsmatige kader dat toeziet op de geschiktheid van toezichthouders bij staatsbedrijven.

Tot slot benadrukt MEP het belang van goed bestuur en publiek vertrouwen in het beheer van staatsbedrijven, en verzoekt zij om een spoedige schriftelijke beantwoording binnen twee weken.

De kwestie volgt op eerdere controverse in juli vorig jaar rond Nuboers benoeming als interim-directeur van Arubus, die destijds eveneens publiekelijk ter discussie werd gesteld.

Workshop over democratisch systeem op Aruba

Aanpassing in de berekening van 'restzetels' zou kunnen leiden tot een representatiever parlement

Huwelijken uit opportunisme, gebrek aan loyaliteit, en frustratie over verloren stemmen in het huidige systeem van 'restzetels' zijn slechts enkele van de uitdagingen waarmee de democratie op Aruba geconfronteerd wordt. Dit kwam duidelijk naar voren tijdens de workshop "Verkiezingen 2024 op Aruba en wat daarna kwam," die onlangs werd georganiseerd aan de Universiteit van Aruba.

De workshop was een initiatief van prof. dr. Wouter Veenendaal van de Universiteit Leiden, in samenwerking met het Centrum voor Levenslang Leren van de Universiteit van Aruba, onder auspiciën van het Aruba Institute for Good Governance and Leadership (GG&L). Prof. Veenendaal is bijzonder hoogleraar in de Democratische Representatie in het Koninkrijk der Nederlanden.

'Checks and Balances' en politieke instabiliteit
Historicus en antropoloog dr. Luc Alofs sprak over het belang van zogeheten "checks and balances" – ofwel de controle op het bestuur – en stelde de vraag of coalities hiervoor een oplossing bieden. Zijn bijdrage was niet bedoeld om aanbevelingen te doen, maar om inzicht te geven in de gevolgen van het huidige systeem van regeringsvorming.

Alofs blikte terug op de eerste Arubaanse regering, een coalitie die gevormd werd om de MEP buiten de regering te houden: "Men was tegen alles," zo vertelde hij. De coalitie had daardoor het karakter van een gelegenheidshuwelijk. Dit leidde tot een politiek fenomeen waarbij ministers zich als koningen binnen hun eigen ministerie gingen gedragen. "En daaruit ontstond ook het beruchte 'sleuteltje': kleine partijen die de macht in handen hebben, omdat hun steun noodzakelijk is om een regering te vormen en in stand te houden."

Deze 'sleutelpartijen' leiden tot coalities die onder druk staan van hun eisen, zonder dat die kleine partijen altijd loyaal zijn aan het kabinet.

Een gevolg hiervan, met uitzondering van het eerste kabinet Oduber, is politieke instabiliteit, zo stelde Alofs.

Loyaliteit versus controle in het parlement
Brechtje Huiskes en Hannah Meijer van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Aruba legden uit dat het Arubaanse democratisch systeem is gemodelleerd naar het Nederlandse, met een regering enerzijds en een parlement anderzijds. Dit zou controle moeten creëren, maar in de praktijk blijkt dit moeilijk uitvoerbaar binnen een kleine eilandgemeenschap.

Hun onderzoek richtte zich onder andere op partijdiscipline in een klein parlement, de spanningen tussen coalitieloyaliteit en parlementaire controletaak, en hoe vertrouwen een sleutelrol speelt. "Politici spreken veel over vertrouwen – in elkaar, in coalitiepartners, en tussen parlementariërs." Vertrouwensverlies binnen de coalitie leidt tot crisis en vaak tot het uiteenvallen ervan.

Dit is een bekend verschijnsel binnen het dualisme van het parlementair systeem op Aruba, maar ook op Curaçao en Sint Maarten. Partijen eisen loyaliteit en vertrouwen, wat zich vertaalt in het parlementaire werk. Het gevolg is dat regeringen vallen, verkiezingen vaker voorkomen, en dat het publieke vertrouwen in democratische instellingen afneemt. Daarnaast ontmoedigt de regering – gestuurd door partijpolitiek – het gebruik van constitutionele bevoegdheden van het parlement, en wordt het democratisch debat soms verlamd door politieke inmenging.

Huiskes en Meijer adviseren om de dualismeprincipes duidelijker vast te leggen en te beschermen, om zo te voorkomen dat het parlement wordt gereduceerd tot een 'stempelmachine' van de regering. Zij pleiten voor institutionele controle boven partijpolitiek, en voor openheid binnen coalities voor diverse meningen. Eén van hun voorstellen is om de parlementsvoorzitter uit de oppositie te benoemen, zodat deze een zo neutraal mogelijke positie kan innemen en niet gebonden is aan coalitieafspraken.

Democratie volgens de Arubaan
Mr. Luciano Milliard, jurist en docent aan de Universiteit van Aruba, blikte terug op de uiteenlopende definities van democratie. Hij verwees naar de klassieke definitie van Abraham Lincoln: "van het volk, door het volk, voor het volk." Maar hij benadrukte dat het tegenwoordig vooral gaat om hoe de Arubaanse bevolking zélf democratie definieert: wat verwachten zij, en wat wensen zij?

Op basis van zijn onderzoek stelt hij dat de Arubaan democratie ziet als een systeem dat vrijheid, rechtvaardigheid en goed beheer van nationale middelen garandeert. "Vrijheid van onderdrukking, vrijheid om je mening te uiten; rechtvaardigheid voor iedereen, met gelijke toegang tot gemeenschappelijke voorzieningen zoals huisvesting en onderwijs," aldus Milliard.

En met betrekking tot het beheer van nationale middelen heerst volgens hem een groeiende behoefte om terug te zien hoe de productie en opbrengsten Aruba daadwerkelijk ten goede komen.

Volgens Milliard roept het gebrek aan parlementaire controle op de regering, het gebrek aan transparantie in overheidsdiensten, en besluitvorming die geen gelijke kansen creëert of sociale problemen aanpakt, vragen op over de werking van de democratie.

"Het zijn problemen die we kennen, maar tegelijkertijd hebben we veel om dankbaar voor te zijn. Democratie komt niet vanzelf – het moet worden gekoesterd," aldus Milliard.

Kritiek op de D'Hondt-methode en voorstel tot wetswijziging
Onderzoeker en econoom Rendell de Kort wees op een alternatieve manier om zetels in het parlement te verdelen dan met de huidige Nederlandse D'Hondt-methode. De Kort, die zich heeft verdiept in de toepasbaarheid van proportionele vertegenwoordiging op kleine eilanden, stelde dat dit systeem in Aruba steeds meer kritiek krijgt van mensen die een representatiever parlement wensen.

Het onderwerp van zetelverdeling en met name de zogenaamde restzetels komt bij elke verkiezing sterker naar voren – vooral gezien het voordeel dat grote partijen halen uit het huidige systeem. Bij de laatste verkiezingen werden maar liefst vijf restzetels verdeeld, wat betekent dat een aanzienlijke groep kiezers niet werd vertegenwoordigd in het parlement.

Een andere rekenmethode voor de verdeling van restzetels zou een andere constellatie van parlement en regering kunnen opleveren, die beter de wil van de kiezer weerspiegelt. Er ligt al een voorstel in het parlement voor een wetswijziging die een meer evenredige zetelverdeling beoogt. De vraag is nu of partijen in het parlement bereid zijn om die verandering daadwerkelijk door te voeren.

Rol van het maatschappelijk middenveld
Verandering in bestuur en parlementaire processen zou ook vanuit het maatschappelijk middenveld kunnen worden aangewakkerd. Mr. Helmut Vink besprak de rol van burgerorganisaties – in het bijzonder religieuze groepen – in het beïnvloeden van het bestuur.

De participatie van het maatschappelijk middenveld, zoals handelsorganisaties, sportbonden en religieuze instellingen, is volgens Vink essentieel voor een vitale democratie. Zij bevorderen burgerparticipatie in publieke discussies.

Het democratisch systeem van Aruba erkent dit ook, wat het belang verklaart van de formatiegesprekken na verkiezingen. Maar het proces begint al eerder: partijprogramma's worden ook opgesteld op basis van de input van burgers en belangengroepen. In zijn onderzoek gaf Vink voorbeelden van christelijke organisaties die invloed uitoefenden op het regeringsbeleid of samenwerkten met de overheid op het gebied van publieke dienstverlening.

Alleen het parlement verbeteren... *Of ook en vooral het overheidsapparaat...*

Dit redactioneel artikel is een voortzetting van ons commentaar in het vorige artikel van 3 juni jl. met betrekking tot het debat over ons electoraal systeem. Ons standpunt was/is dat het scheppen van een electoraal systeem dat niet 'geïmporteerd' zou zijn maar eerder de vrucht zou zijn van eigen bodem, niet noodzakelijkerwijs uit zou monden in succes. Integendeel, wij denken dat als het gaat om deugdelijk bestuur waarin echt inhoud wordt gegeven aan gedegen vertegenwoordiging van de burger, het electoraal systeem niet in de eerste plaats moet komen. Wat wel voorrang moet krijgen is hoe de overheid omgaat met de burgers in allerhande zaken, op dagelijkse basis.

Ook hier kan weer de kritiek opkomen dat hierover praten veel makkelijker is dan er iets aan doen. Dat is zonder meer waar, het is niet geen garantie dat men hiermee iets gaat doen. Desondanks is het belangrijk in te zien en te erkennen dat gedurende het gehele bestaan van de Arubaanse autonome overheid pogingen zijn gedaan om het functioneren van de overheid te verbeteren, niet alleen voor de overheid zelf, maar zeker ook voor de burger. Dat meer dan dertig jaar later geconstateerd moet worden dat al die pogingen op niets zijn uitgelopen doet niets af aan het feit dat we erkenning moeten geven aan degenen die de uitdaging zijn aangegaan, ongeacht de uitkomst ervan.

Dit brengt ons ook bij de huidige tijd waar we via de Covid-crisis terecht zijn gekomen bij het idee, beter gezegd de Nederlandse eis van aanzienlijke hervormingen in het ambtelijk apparaat, waarin uitgerekend de aandacht voor de burger een belangrijk doel blijkt te zijn. Ook hier kunnen we echter weer een kloof zien tussen voornemen en realisatie. Maar het is niet mogelijk dit te constateren en het bij die kritiek te laten; men kan en moet duiden waarom we ons nu hier bevinden, in een niet al te gevorderde staat van ontwikkeling van goed openbaar bestuur. In een eerder redactioneel artikel hebben we al gewezen op de zin die herhaald wordt in een groot aantal thema's in de rapportages van het landspakket voor Aruba, waarin gesignaleerd wordt dat de behandelde thema's niet in uitvoering zijn en dat vele ervan pas dit jaar mogelijk tot uitvoering geraken. Is dat aanvaardbaar voor een proces dat in 2020 is begonnen? In het algemeen niet, maar er zijn wel aspecten die mede in overweging moeten worden genomen. Een ervan is de wetgevingscapaciteit, niet bij het parlement maar bij de dienst die wetgeving moet voorbereiden ten behoeve van die hervormingen. De vraag zou dus moeten zijn waarom niet voor eens en altijd wordt gezorgd voor de uitbreiding van die capaciteit om af te rekenen met die eeuwige bottleneck. Het antwoord zal zeker luiden dat nergens in het koninkrijk een lading werkeloze wetgevingsjuristen is te vinden en op Aruba zelf al helemaal niet. Dat klopt, al kan het wel zo zijn dat de pogingen om de huidige ploeg uit te breiden ook niet zo indrukwekkend zijn; wie heeft dan baat bij die situatie? Degenen dus die de hervormingen niet zo zien zitten. Maar er is meer. Als we ons alleen maar richten op het juridische werk dan hebben we de neiging om de aandacht niet te richten op de te hervormen departementen waar het werk volgens de nieuwe normen en procedures moet gaan plaatsvinden. Al te gemakkelijk wordt de conclusie getrokken dat wanneer eenmaal op ministerieel niveau de beslissing is gevallen een bepaalde koers te volgen, dat dan ook de weg geopend is om het nieuwe model of programma uit te voeren.

Neem bijvoorbeeld wat er allemaal moet plaatsvinden op het gebied van de sociale zekerheid, ook met betrekking tot de arbeidsverhoudingen. Volgens het Landspakket moet, onder meer, gewerkt worden aan een werkloosheidsregeling, een beter arbeidsmarktstelsel met passende mechanismen voor arbeidsmobiliteit, betere bescherming tegen arbeidsongeschiktheid, baanverlies en armoede, terugdringen van de informele economie, versterking van toezicht en handhaving door de arbeidsinspectie, een ARBO-regeling invoeren en de samenwerking tussen de diensten betrokken bij toelating tot de arbeidsmarkt wordt versterkt.

De eerste helft van het jaar zit er al bijna op en wat hebben we tot nu toe gezien? Bijna niets, wat we wel hebben gezien is dat de nieuwe minister belast met arbeid heeft aangekondigd dat de toelatingswet gedeeltelijk buiten werking wordt gesteld, voor wat het verplichte arbeidsadvies betreft dat bij elke aanvraag voor toelating in verband met arbeid moet worden gegeven. We hebben nog niets vernomen van enige structurele hervorming dat bijvoorbeeld een einde maakt aan de praktijk bij de arbeidsinspectie om niet altijd de vertrouwelijkheid te hanteren ten aanzien van een werknemer die aangifte doet van zaken die niet in orde zijn bij zijn/haar werkgever. Dit zijn zaken die de burger direct raken.

Daar bovenop komt nog het feit, zoals vaker hier bekritiseerd in ons redactioneel commentaar, dat de regering zelf geen integraal beleid bekendmaakt over een formele aanpak voor de grote groep werknemers zonder geldige verblijfspapieren, die niet bijdragen aan de staatskas maar ons wel geld kosten als ze ziek worden en medische hulp behoeven. Wie zou het uitvoeringsorgaan AZV de kosten van o.a. het ziekenhuis moeten vergoeden voor de behandeling van illegaal verblijvende personen, die zoals alle andere mensen ook ziek kunnen worden maar niet verzekerd zijn? Over wat voor soort efficiënt arbeidsmarktbeleid wil men het hebben als zeker een derde deel van die arbeidsmarkt onzichtbaar blijft vanwege illegaliteit?

Dit is maar een voorbeeld van het grote aantal vragen dat gesteld kan worden op grond van al deze plannen, die op papier ofwel digitaal rustig voortkabbelen, terwijl vanuit de lokale pers nauwelijks vragen worden gesteld aan de betrokken bewindslieden. We sluiten niet uit dat we er ooit in slagen de overheid te verbeteren, maar zonder druk van diverse zijde lukt dat niet; die druk is er gewoon niet.

Kabinet AVP-Futuro kondigt diepgaand onderzoek aan naar AWSS NV

Na de uitlatingen van de voorzitter van het College Aruba financieel toezicht (CAft), Lidewijde Ongering, waarin zij vraagtekens plaatste bij de oprichting van AWSS NV – het bedrijf dat belast is met de renovatie en uitbreiding van de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Bubali (RWZI) – heeft de regering aangekondigd een diepgaand onderzoek te zullen instellen.

De uitspraken van mevrouw Ongering, gedaan tijdens een zitting in de Eerste Kamer der Staten-Generaal (Senado Hulandes), trokken veel aandacht. Zij verklaarde:
"In Aruba is er echt een probleem met de aanpak van de riolering. En de risico's die daarbij komen kijken, worden momenteel niet goed beheerd. Dit kan allerlei gevolgen hebben in het gebied met de grote hotels – het high-risegebied. Vanuit bestuurlijk oogpunt is er echt een probleem met hoe dit georganiseerd is. De organisatie voor de rioolwaterzuivering, AWSS, staat ook op afstand van de overheid en moet nu zelf leningen aangaan. Onlangs hebben wij hierover een ongevraagd advies gegeven, waarin wij stellen dat de huidige structuur ertoe leidt dat opnieuw dure leningen moeten worden gezocht. Wij schatten dat dit ongeveer 200 miljoen florin aan extra lasten met zich meebrengt, terwijl het ook anders had gekund.
Vanuit begrotings- en kasstromen – zoals ik eerder heb uitgelegd – is er momenteel voldoende ruimte voor dit project in Aruba.
Maar nu moet AWSS opnieuw lenen op de vrije markt, tegen hoge rentes en met alle financiële gevolgen van dien. Is dat efficiënt?"

Regeringsreactie en plannen voor onderzoek
In een persverklaring stelt het kabinet AVP-Futuro dat "deze bevindingen van het CAft begrijpelijkerwijs bij velen tot verrassing en schok hebben geleid." Ook wijzen zij erop dat het genoemde bedrag van Afl. 200 miljoen voorkomt in het recente CAft-advies dat het kabinet heeft ontvangen, en dat hiermee vragen worden opgeroepen over de financiële gang van zaken rondom AWSS NV.

"Voor het kabinet zijn de bevindingen van het CAft aanleiding genoeg om een diepgaand onderzoek te starten. De regering streeft ernaar zo spoedig mogelijk een feitelijke reconstructie te verkrijgen die antwoord geeft op de urgente vraag waarom het kabinet Wever-Croes heeft gekozen voor een financiële constructie die aantoonbaar nadelig is voor de samenleving," aldus de verklaring.
"Op basis van de resultaten zal de regering vervolgstappen overwegen."

Verduidelijking vanuit voormalig kabinet Wever-Croes
Toen het advies van mevrouw Ongering vorige week bekend werd, gaf voormalig premier Evelyn Wever-Croes een reactie waarin zij stelde dat er destijds, bij de oprichting van AWSS, niet voldoende middelen waren om de uitgaven van AWSS binnen de overheidsbegroting op te nemen.

Toch stelt mevrouw Ongering in haar verklaring juist dat er op dit moment wél voldoende middelen beschikbaar zijn voor AWSS in Aruba.

Wever-Croes lichtte toe:
"Nu is er een begrotingsoverschot, dus kan de overheid geld lenen aan AWSS (zoals ook gebeurt met AAA, Elmar, WEB, Setar) tegen een lagere rente – zoals wij dat ook wilden doen met de FCCA. Want als AWSS op de internationale markt moet lenen, kost dat meer."

Tot slot gaf het kabinet-Wever-Croes aan ook zelf meteen deskundig advies te zullen inwinnen om te bepalen welke opties binnen de beginselen van goed bestuur beschikbaar zijn om te voorkomen dat AWSS onnodig dure leningen afsluit. Bovendien zal het kabinet het CAft verzoeken de vertrouwelijkheid van het verstrekte advies op te heffen, "zodat iedereen kennis kan nemen van de inhoud ervan."

Stemmen voor de Staten... *De enige vorm van kiesrecht...?*

Ons model voor democratische vertegenwoordiging was even het onderwerp van onderzoek en analyse. Dit was, samengevat, het thema van de workshop van de Universiteit van Aruba die onlangs plaatshad in het kader van de samenwerking tussen UA en prof. dr. W. Veenendaal van de Universiteit van Leiden. Zoals verwacht was er nogal wat kritiek te horen op ons electoraal systeem, maar dat is naar onze mening niet de enige vorm van vertegenwoordiging waarin de burger een rol kan spelen.

Maar allereerst moeten we even ingaan op een vraag die opkwam, namelijk of het electoraal model – uit Nederland geïmporteerd – het meest geschikte is voor ons. We willen meteen stellen dat dit op zich al een thema is dat al heel lang bestaat en niet alleen bij ons. Het is al bijna vijftig jaar geleden dat de beroemde salsazanger en -componist Ruben Blades in het lied 'Siembra' van de gelijknamige LP een oproep doet om eigen wegen en oplossingen te zoeken in plaats van "het kopiëren van geïmporteerde modellen die geen oplossing bieden". In die tijd was het onder het progressieve deel van Latijns-Amerika geregeld kritiek te horen op de politieke en electorale systemen uit Europa en Noord-Amerika; de gedachte was dat er een model moest komen dat aangepast zou zijn aan de realiteit van Latijns-Amerika.
In de daaropvolgende halve eeuw hebben we inderdaad een aantal 'democratische experimenten' mogen aanschouwen die gebaseerd waren op de gedachte van fundamenteel een andere weg van een degelijk 'democratisch' niveau zoeken, tenminste, dat was toentertijd het idee. Nu kunnen we een aantal van dergelijke politieke projecten analyseren, die uiteindelijk ver verwijderd bleven van het democratisch model dat men zocht. Zo kwam het socialistisch experiment in Chili in 1973 tot een bloedig einde. De Sandinistische revolutie in Nicaragua was aanvankelijk geen totale mislukking maar toen Daniel Ortega wederom aan de macht kwam, na in 1990 nog de macht overgedragen te hebben na de verkiezingsnederlaag, kopieerde hij in feite het dictatoriale model van zijn vroegere tegenstander Anastasio Somoza. Een verkiezingsoverwinning van het bevrijdingsfront FMLN in El Salvador eindigde in een corrupt regime, even corrupt als hun voorgangers en heden ten dage kijken we tegen het politieke experiment van Bukele aan, dat geen aandacht trekt vanwege de democratische inhoud maar meer door de weinig subtiele aanpak van de drugsgangs. We kunnen het Venezolaanse experiment moeilijk onvermeld laten waar, in plaats van democratie, dit uitliep op de meest massale uittocht van vluchtelingen en migranten van onze tijd, en dat zonder dat sprake was van een oorlogssituatie.

Het blijkt dus dat het thema van het zoeken naar een alternatief voor het 'geïmporteerde model' een lange geschiedenis kent, waarbij de simpele invoering van een ander model van (volks)vertegenwoordiging niet zonder meer een democratischer systeem heeft betekend. In de praktijk blijkt het kiezen van een bevredigender model van volksvertegenwoordiging niet zo eenvoudig. De vorm waarin men de genoemde experimenten wilde gieten was niet de doorslaggevende factor om positieve veranderingen te bewerkstelligen. Zo bleek ook dat een groot deel van de oude structuren van de overheidsorganisatie eigenlijk niet zo veranderd waren en dat meestal uitsluitend op landelijk niveau enige wijzigingen plaats hadden gehad. Maar waar de burger vooral in contact kwam met de overheid in het algemeen, op lokaal en regionaal niveau, bleef veel gewoon bij het oude. Dit kunnen we ook waarnemen in ons overheidssysteem; stemmen dat is eens in de vier jaar, veel belangrijker is hoe de overheid omgaat met de burger op dagelijkse basis en juist daar zien we weinig verandering.

Maar goed, ons geval is in een aantal opzichten ook duidelijk verschillend van de genoemde zoektocht op ons continent naar het 'niet-geïmporteerde model'. Om te beginnen zijn wij geen land, geen soevereine natie, maar onderdeel van een koninkrijk dat zijn machtscentrum in Europa heeft. Wanneer dit thema bij ons naar voren wordt gebracht heeft men het vooral over de parlementaire vertegenwoordiging. Het debat over de organisatie van verkiezingen zonder politieke partijen lijkt ons tijdverspilling omdat in het resterende, overgrote deel van het koninkrijk dit niet zal veranderen, zeker ook omdat de partijen zelf voor een dergelijke wijziging zouden moeten stemmen. Bovendien kunnen we, hoe men de zaak ook keert, ons niet ontdoen van de realiteit van de kleine aantallen in een kleine gemeenschap waar nooit sprake zal zijn van politieke organisaties met een behoorlijk grote inbreng van professionele krachten, omdat er domweg niet zoveel talent voorhanden is. Vraag je maar eens af waarom Aruba af en toe op internationaal niveau kan uitblinken in individuele sporten maar nooit in teamsporten. Die realiteit zien we ook terug bij de politieke partijen. Het direct kiezen van ministers bij de verkiezingen, een wens van meerderen, lijkt ons geen levensvatbare optie want de vraag blijft hoe een zo diverse groep ooit tot een gezamenlijk regeerplan moet geraken. De huidige klachten over de duur van de regeringsformatie zouden alleen maar erger worden.

Andere gekozen bestuursvormen
Er zijn wel andere vormen van vertegenwoordiging denkbaar waarin de burger met zijn/haar stem direct kan deelnemen. Dat is bijvoorbeeld mogelijk via het creëren van overheidsorganisaties die ingezet worden voor het beheren van belangrijks overheidstaken die directe verkiezing van het bestuur zullen krijgen, gebonden aan specifieke kwalificatievereisten voor elke bestuursfunctie; dus niet gekozen door de zittende regering. Dit model komt ook uit Nederland, in de vorm van het 'openbaar lichaam' voor specifieke overheidstaken. Een voorbeeld hiervan zijn de bekende waterschappen.

Men zou kunnen denken aan een gekozen bestuur voor de energietaken, nu gebundeld onder Utilities Aruba NV; ook bv. een lichaam dat het stadsherstel van San Nicolas en het raffinaderijterrein tot taak krijgt, waarbij plannen worden ontwikkeld en uitgevoerd in coördinatie en samenspraak met de regering. Ook kan worden gedacht aan het beheer van lucht- en zeehavens in een dergelijke opzet waarmee tegelijkertijd de zo vaak genoemde 'afstand' tussen de overheid en het bedrijfsbeheer wordt bewerkstelligd.

Dit alles kan worden aangevuld met het - digitale – referendum voor grote thema's waarbij het direct horen van de burger van belang is. Het is geen nieuw model en dus geïmporteerd, maar kan wel bijdragen tot een actievere deelname en betrokkenheid van de burger.

Staatssecretaris Zsolt Szabó bevestigt zijn vertrek

Met de val van het kabinet-Schoof en het vertrek van de bewindslieden namens de PVV, heeft ook staatssecretaris Zsolt Szabó, belast met Digitalisering en Koninkrijksrelaties, zijn vertrek bevestigd. In een verklaring sprak hij zijn verdriet uit dat hij zijn werk niet kan voortzetten, maar benadrukte ook de resultaten die hij heeft geboekt in het bijna jaar dat hij staatssecretaris was.

Volgens het nieuwsportaal Aruba.nu werd het ontslag van het kabinet-Schoof officieel behandeld tijdens een spoedvergadering van de ministerraad in het Catshuis, die om 13:30 uur begon. Szabó verklaarde over zijn vertrek:
"Helaas komt mijn rol als staatssecretaris voor Digitalisering en Koninkrijksrelaties ten einde. Ik had het werk graag afgemaakt."

Hoewel hij het jammer vindt dat hij zijn werk niet kan voortzetten, is hij tevreden over wat hij in korte tijd heeft kunnen realiseren.

"Binnen de Koninkrijksrelaties heb ik me gericht op goed bestuur, solide overheidsfinanciën en zelfvertrouwen. Mijn inzet was altijd gericht op een betere toekomst voor de inwoners van het Caribisch deel van het Koninkrijk."

Szabó noemt enkele concrete resultaten, waaronder de oprichting van een voedselveiligheidsfonds ten bate van ondernemers op de eilanden, en de uitbreiding van digitale burgerdiensten voor alle inwoners van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.
"Ik heb me met volle overtuiging aan mijn missie gewijd," aldus Szabó.
"Dank aan iedereen die bereid was samen stappen te zetten – voor een digitale overheid en een sterker Koninkrijk."

Na de officiële aankondiging van PVV-leider Geert Wilders dat zijn partij zich terugtrekt uit de coalitie, en de bevestiging van de demissionaire status van premier Dick Schoof, is een tijdelijke regeling getroffen voor de portefeuilles van de vertrekkende PVV-bewindslieden, waaronder die van Szabó. Een structurele beslissing over de invulling van deze functies volgt later. Mogelijk kiest het kabinet voor de benoeming van aanvullende ministers.

Szabó, tot 2024 lid van de VVD, sloot zich aan bij de PVV-fractie, die formeel geen leden kent, toen hij werd benoemd. Hij stond bekend als een bewindsman met een technische inslag, met focus op digitale infrastructuur en intergouvernementele samenwerking binnen het Koninkrijk.

Hond in slechte staat gered

Maar een eindeloze hoeveelheid dieren wacht nog op hulp

Aan het begin van deze week publiceerde Bon Dia Aruba een artikel over een burger die een hond in zeer slechte staat had aangetroffen op een terrein in Catiri. Afgelopen maandag ging de persoon, N.M., terug naar de plek om het dier te helpen, maar de hond bleek verdwenen. N.M. merkte dat de eigenaar het terrein had laten schoonmaken.

Onze redacteur nam contact op met N.M. om te informeren wat er met de hond was gebeurd, die veel aandacht kreeg vanuit de gemeenschap. N.M. bevestigde dat de hond uiteindelijk gevonden is:
"De hond is gevonden, is naar de dierenarts gebracht en krijgt nu de nodige behandeling," aldus N.M.

Hoewel deze hond het geluk had gered te worden en medische zorg te ontvangen, is de situatie van veel dieren op Aruba uiterst zorgwekkend.

Alleen al in de afgelopen weken zijn er tientallen meldingen binnengekomen van mishandeling en verwaarlozing, los van het grote aantal zwerfhonden die aan hun lot zijn overgelaten, blootgesteld aan hitte, parasieten en teken, zonder eten of water, en in gevaar om slachtoffer te worden van verkeer of kwaadwillende personen.

"Bait dog"

Een bijzonder triest geval betreft een zwerfhond genaamd Blanquita, die gesteriliseerd is en een microchip heeft. Een vrouw zorgde liefdevol voor deze hond terwijl ze probeerde geld te verzamelen om een hek rond haar huis te plaatsen, zodat ze de hond kon opnemen. Ze verzorgde Blanquita samen met twee andere reuen gedurende twee maanden.

Puppy gered in Sero Patrishi

Hond Blanquita is verdwenen

Plotseling verdween Blanquita. Er zijn mensen die suggereren dat de hond mogelijk is meegenomen als "bait dog" – lokaashond – voor mensen die hondengevechten organiseren. Blanquita was namelijk erg lief en zachtaardig, en dat is precies het type hond dat als lokaas gebruikt wordt.

Het fenomeen van "bait dogs" is goed bekend bij dierenredders. Het is één van de redenen waarom zwerfhonden – die wel degelijk een eigenaar hebben, maar op straat leven – opeens verdwijnen. Want hoewel hondengevechten illegaal zijn, worden ze op Aruba nog steeds georganiseerd. In deze onderwereld van dierenmishandeling worden vriendelijke, kwetsbare honden gebruikt als oefendoelwit voor agressieve vechthonden.

Deze arme dieren lijden enorm, kunnen zich niet verdedigen, krijgen geen medische zorg en sterven vaak een gruwelijke dood.

Wat dit nog tragischer maakt, is dat de vrouw die Blanquita zocht, tijdens haar zoektocht terechtkwam bij een ander geval in Sero Patrishi, waar Bon Dia Aruba op maandag ook over rapporteerde.

Honden in kooien onder erbarmelijke omstandigheden

In dat geval werden op een terrein meerdere honden gevonden – vastgeketend of opgesloten in kooien, sommigen letterlijk op blote aarde. Ze verkeerden in slechte gezondheid: extreem mager, met teken en wormen. In enkele kooien zaten ook kippen.

De situatie trok de aandacht van vrijwilligers van dierenorganisaties, vanwege de hoeveelheid honden en pups op het terrein. Na overleg met de eigenaar – die volgens betrokkenen niet goed leek te begrijpen wat het probleem was – namen de vrijwilligers actie. Een persoon meldde zelfs dat één hond daar inmiddels was gestorven.

De redders wisten water, voedsel en hulp te bieden en namen drie honden mee, waaronder een zeer magere bruine pup.

Volgens informatie die Bon Dia Aruba ontving, bestaat het vermoeden dat deze honden mogelijk gelinkt zijn aan hondengevechten.

Verwaarlozing: de meest voorkomende vorm van mishandeling
Van alle gevallen van dierenleed, blijkt verwaarlozing het meest voorkomende probleem. Dit betekent dat mensen hun hond niet per se actief slaan of mishandelen, maar deze wel laten leven in onacceptabele omstandigheden zonder actie te ondernemen.

Voorbeelden hiervan zijn:
Honden dagenlang opsluiten in een kooi,
Vastgeketend in de volle zon,
Zonder toegang tot water of voedsel,
Blootgesteld aan regen, parasieten, schurft, ziekten,
Geen toegang tot medische zorg, geen liefde, geen beweging, geen spel.

Aangelijnde honden aangetroffen in Sero Patrishi

Dit is een ernstige vorm van mishandeling met verwoestende gevolgen. Vaak beseft de eigenaar niet eens dat hij of zij zich schuldig maakt aan gruwelijke wreedheid.

Er is urgente nood aan educatie en bewustwording, maar ook aan actieve controle, boetes en sancties door de autoriteiten. In de tussentijd werken vrijwilligers en stichtingen met hart en ziel, maar met zeer beperkte middelen.

Bewuste burgers die willen helpen, kunnen bijdragen door:
Vrijwilligerswerk te doen,
Of een donatie te geven – elke bijdrage helpt om kosten te dekken voor dierenartszorg, voedsel en medicijnen voor dieren in nood.

Onze redacteur nam contact op met politie-woordvoerder Liliana Rasmijn om vragen te stellen over deze gevallen. Er werd gevraagd of de politie op de hoogte is van deze zaken, en wat de procedure is wanneer men een hond in slechte toestand aantreft en de eigenaar weigert mee te werken, of als er sprake is van verlating of verwaarlozing.

Tot aan het sluiten van deze editie had Aruba Vandaag geen antwoord ontvangen.

Terrein en hond in Catiri

Touroperators en milieuorganisaties verrast door nieuwe regels voor Klein Curaçao

(CuraçaoChronicle) – Touroperators en milieuorganisaties hebben met verbazing en bezorgdheid gereageerd op de recent aangekondigde milieuregels en bezoekersbeperkingen van de Curaçaose overheid voor Klein Curaçao. Hoewel alle betrokken partijen het belang van natuurbescherming onderschrijven, uiten zij frustratie over het gebrek aan overleg en vrezen inefficiënt beleid van een overheid die, naar eigen zeggen, nog aan het begin staat van het beheer van het eiland.

Touroperators stellen dat zij al jaren vrijwillig verantwoordelijkheid nemen voor het onderhoud van het onbewoonde eiland. Drie jaar geleden richtten zij samen de Klein Curaçao Conservation Foundation op, die zich inzet voor vogelmonitoring en het schoon en ordelijk houden van het eiland.
Grote verandering in beheersaanpak

Het eiland staat op het punt om officieel uitgeroepen te worden tot beschermd Ramsar-natuurgebied, wat nieuwe regelgeving met zich meebrengt. Onder de voorstellen die op tafel liggen:
Een toeristenbelasting van 10 tot 15 dollar per bezoeker
Strengere handhaving tegen illegale activiteiten
Een maximum van 100.000 bezoekers per jaar, wat neerkomt op ongeveer 250–275 personen per dag
Dat zou een forse daling betekenen ten opzichte van de huidige 200.000 bezoekers per jaar.

Bezorgdheid bij touroperators

Jan Geerings, eigenaar van Blue Finn Charters, betwijfelt het nut van de voorgestelde bezoekerslimiet. In een interview met de media stelt hij dat het huidige daggemiddelde op 400 tot 500 bezoekers ligt, en dat het eiland moeiteloos 750 bezoekers per dag aankan zonder overvol te raken. “We hebben het over het grootste strand van Curaçao,” aldus Geerings. “Zelfs met 750 bezoekers per dag is er ruimte genoeg voor iedereen.”

Gebrek aan inspraak

De belangrijkste zorg onder touroperators en milieugroepen is dat het nieuwe beleid is ontwikkeld zonder betekenisvol overleg. Volgens hen hadden partijen die zich al jaren inzetten voor het behoud van Klein Curaçao betrokken moeten worden bij de besluitvorming.

Hoewel men de doelen van de overheid om het kwetsbare ecosysteem van het eiland te beschermen steunt, roepen de betrokkenen op tot een meer inclusieve en transparante aanpak in de toekomst.

Caribbean Guilder-muntenreeks genomineerd voor prestigieuze internationale prijs

(CuraçaoChronicle) – Op 28 mei 2025 is de Caribbean guilder-muntenreeks geselecteerd als finalist voor de 2025 Excellence in Currency Award. Deze jaarlijkse prijs wordt uitgereikt door de International Association of Currency Affairs (IACA) aan organisaties die uitblinken in het ontwerp, de productie, verwerking, het beheer en de distributie van bankbiljetten en munten.

De Caribbean guilder-muntenreeks was genomineerd in de categorie Beste Nieuwe Munt of Muntenreeks. De winnende inzending was de herdenkingsmunt van €2 die werd uitgegeven ter gelegenheid van de Olympische Spelen van Parijs 2024. De derde finalist was Zuid-Afrika’s Vierde Decimale Muntenreeks. De prijsuitreiking vond plaats tijdens de International Currency Conference in Bangkok, Thailand, waar meer dan 400 professionals uit de wereldwijde munt- en bankbiljettenindustrie samenkwamen.

De IACA is een onafhankelijke, non-profit ledenorganisatie die in 2004 werd opgericht en zich inzet voor het bevorderen van uitmuntendheid in de gehele geldcyclus. De organisatie fungeert als platform voor kennisdeling en samenwerking over strategisch belangrijke thema’s in de munt- en bankbiljettensector. Leden zijn onder andere centrale banken, uitgevende autoriteiten, munt- en bankbiljetproducenten en financiële instellingen wereldwijd.

De benoeming tot finalist is een waardevolle erkenning voor Curaçao en Sint Maarten, en weerspiegelt de toewijding en samenwerking die ten grondslag lagen aan de ontwikkeling van de Caribbean guilder-muntenreeks. Wij spreken onze oprechte dank uit aan onze muntpartner, de Royal Canadian Mint, voor hun vakmanschap en professionele samenwerking. We zijn trots dat de gezamenlijke inspanningen achter dit project internationale waardering krijgen.

Nieuwe lichting brandweerkandidaten voor BES-eilanden start met opleiding

(TheDailyHerald) – Tien nieuwe brandweerkandidaten zijn officieel toegetreden tot de Brandweer Caribisch Nederland (BKCN) na een intensieve selectieprocedure, bestaande uit fysieke geschiktheidstests, antecedentenonderzoek en meerdere gespreksrondes. BKCN is actief op Bonaire, St. Eustatius en Saba – de zogeheten BES-eilanden.

De kandidaten starten in september met hun eenjarige brandweeropleiding, die hen voorbereidt op een loopbaan binnen de brandweer- en hulpdiensten op de eilanden.

Tot die tijd nemen zij deel aan een zogeheten “zachte introductieperiode,” bedoeld om hen vertrouwd te maken met de organisatie en hun toekomstige taken. Deze geleidelijke onboarding helpt hen om met meer vertrouwen en inzicht aan de formele opleiding te beginnen.

Binnenkort sluiten nog twee kandidaten uit St. Eustatius en één uit Saba zich aan bij de groep, zodat op alle drie de eilanden een sterke paraatheid van de hulpdiensten behouden blijft. BKCN blijft investeren in de werving en opleiding van hooggekwalificeerd personeel dat dag en nacht klaarstaat om te reageren op branden, ongevallen en andere noodgevallen.

Door nu te investeren in opleiding en begeleiding, legt BKCN de basis voor veiligere gemeenschappen in de toekomst. Een betrouwbare hulpdienst begint bij gemotiveerde en goed voorbereide professionals – de nieuwe generatie brandweerlieden waar de eilanden trots op kunnen zijn.